

Zeist, kans- en cultuurrijk

cultuurvisie Zeist 2017 – 2020

Februari 2017

Gedicht van de dorpsdichter

Zeist zoekt dichter

het is arm en rijk en ontzuilt zich traag,
het noemt zich Zeist en heeft een vraag:

ik wil voor mijn cultuur (*die het al eeuwen heeft*)
een stem die mij in haar het leven geeft

dus vraag ik jou : wil jij op deze grens van Rug en Rijn
voor mij - jouw stadse dorp - de dichter zijn?

in ruil ben ik jouw muze - vol verwachting hopen
op een vers dat mij met liefde opent

*(en voorzichtig stem ik mij in een akkoord,
want wie – als zij - gelooft mij op mijn woord?)*

Henjo Hekman

VOORWOORD (foto wethouder bij kunstwerk volgt)

Cultuur ontstaat overal waar mensen samenkomen. Cultuur heeft betekenis én geeft betekenis: aan dat wat er in een samenleving leeft, aan dat wat een samenleving bindt. Dat is in Zeist heel wat, want er is een rijk cultureel leven, met voor elk wat wils. Het borrelt en bruist volop. Gemeenschap en gemeente willen er samen voor zorgen dat dat zo blijft. Daarom is Zeist toe aan nieuw cultuurbeleid. De oude Cultuurnota was eigenlijk bedoeld voor de periode 2008-2012. In de periode vanaf 2012 is die nota tot dusver onze leidraad gebleven. Inmiddels zijn de omstandigheden flink veranderd, deels door de uitkomsten van de Bezuinigingsdialoog, waarin cultuur een van de thema's was. De cultuursector is sterk in verandering en ook de gemeentelijke overheid opereert anno 2017 op cultuurgebied heel anders dan in 2008. Daarom is het hoog tijd voor nieuw beleid. Daarin moet de waarde van kunst en cultuur voor de samenleving en de manier waarop het cultuurbeleid die waarde versterkt en stimuleert, goed voor het voetlicht worden gebracht en in beleid worden vertaald.

Deze Cultuurvisie is opgesteld om doel en richting te geven aan dat nieuwe gemeentelijke cultuurbeleid. De visie is mede het resultaat van een interactief proces waarin inwoners, culturele instellingen, ondernemers, het verenigingsleven en de gemeente in samenspraak zijn gekomen tot een gezamenlijk advies over de ontwikkeling van het culturele leven in Zeist en de rollen die de diverse partijen te vervullen hebben om samen te zorgen voor een rijk en vitaal cultureel leven in Zeist. Dat advies met de daarbij behorende bijlagen is voor de gemeente belangrijke input geweest voor de Cultuurvisie 2017-2020 en is daarom integraal opgenomen als deel 2 van de Cultuurvisie.

Ik hoop dat de nieuwe Cultuurvisie en het denkwerk van samenleving en sector een uitnodiging vormen om inspiratie in en uit de samenleving op te blijven halen en tot bloei te brengen. Het proces tot dusver heeft in ieder geval al veel inspiratie opgeleverd voor alle partijen die eraan hebben meegewerkt. Er liggen volop kansen. Het zou geweldig zijn als we daar een goed vervolg aan kunnen geven. Daarvoor moeten we elkaar blijven ontmoeten en samen verder werken aan een rijk cultureel leven, van elkaar, met elkaar en voor elkaar!

Marcel Fluitman,
Wethouder Kunst en cultuur

Inhoudsopgave

Deel 1: Cultuurvisie gemeente	9
Inleiding	11
Hoofdstuk 1. Cultuurbeleid: wat, waarom en waarheen	12
1.1. <i>Cultuur en/of kunst</i>	12
1.2. <i>Reikwijdte</i>	12
1.3. <i>Doelen en rollen</i>	13
1.4. <i>Missie en visie</i>	13
Hoofdstuk 2. De cultuurvisie in tien speerpunten	15
<i>Speerpunt 1. Een levendig cultureel klimaat met vitale culturele spelers</i>	15
<i>Speerpunt 2. Samenwerking en afstemming</i>	17
<i>Speerpunt 3. Innovatie en dynamiek</i>	18
<i>Speerpunt 4. Ondernemerschap, professionalisering en verzakelijking</i>	19
<i>Speerpunt 5. Culturele profilering en citymarketing</i>	20
<i>Speerpunt 6. Cultuur van en voor iedereen</i>	21
<i>Speerpunt 7. Jong geleerd</i>	22
<i>Speerpunt 8. Diversiteit maakt rijk</i>	23
<i>Speerpunt 9. Kunst in de openbare ruimte</i>	24
<i>Speerpunt 10. Positioneren en preciseren gemeentelijke rol</i>	25
Hoofdstuk 3. Financiering en subsidiëring	26
Deel 2: Advies van samenleving en sector	27
Inleiding	29
1. Startpunt: state of the art in Zeist anno 2017	30
2. Uitgangspunten: van, voor en met elkaar	31
2.1 <i>Van elkaar</i>	31
2.2 <i>Voor elkaar</i>	31
2.3 <i>Met elkaar</i>	31
3. De bouwstenen	32
3.1 <i>Sociale en economische meerwaarde</i>	32
3.2 <i>Eigen kracht als voedingsbodem</i>	32
3.3 <i>Diversiteit</i>	32
3.4 <i>Vraaggericht</i>	32
3.5 <i>Typisch Zeist</i>	32
3.6 <i>Erfgoud van Zeist</i>	33
4. Plannen en wensen	34
4.1 <i>Nieuwe verhoudingen creëren</i>	34
4.2 <i>Innovatie stimuleren</i>	34
4.3 <i>Kenbaar en zichtbaar maken</i>	34
4.4 <i>Samenwerking aangaan</i>	34

<i>4.5 Ondernemerschap versterken .....</i>	<i>35</i>
<i>4.6 Gemeentelijke rol preciseren .....</i>	<i>35</i>
<i>Financiële middelen.....</i>	<i>35</i>
Bijlage 1: Context: landelijke trends en ontwikkelingen op het gebied van cultuur.....	37
Bijlage 2: Schematische weergave van visie en context	39
Bijlage 3: Prikborden (uitkomsten interactieve sessies)	40
Bijlage 4: Financiën 2017 en verder.....	47
Bijlage 5: Procesbeschrijving interactief proces sector en samenleving	49

Deel 1: Cultuurvisie gemeente

Inleiding

Voor u ligt de *Cultuurvisie Zeist 2017-2020, Zeist kans- en cultuurrijk*. Hierin formuleert het gemeentebestuur een nieuw en bij de tijdgeest passend cultuurbeleid voor de komende jaren en precificeert zij de rol die de gemeente daarin te spelen heeft.

In de aanloop naar deze visie verkende de culturele sector samen met inwoners, ondernemers, college en raad van de gemeente Zeist het wat, hoe en waarom van het cultuurbeleid voor de komende jaren. Dit interactieve traject leverde een helder en stevig advies op (zie deel 2 van dit document) dat zeer bruikbare input vormde voor het opstellen van deze Cultuurvisie. Maar dat was niet de enige opbrengst. Gemeenschap en gemeente voegden al tijdens het proces van visie- en beleidsvorming de daad bij het woord door direct al een stevige omslag te maken in denken en doen. De spelers in de cultuursector namen hun eigen verantwoordelijkheid en lanceerden tal van nieuwe initiatieven, netwerken en platforms; de gemeente stapte in de verbindende, aanjagende, bemiddelende en ondersteunende rol.

Het is goed om te constateren dat de opvattingen van Raad en College nauw aansluiten bij die van sector en samenleving en dat de voorbereiding van deze visie al zoveel in beweging heeft gebracht. Het moge duidelijk zijn dat alle betrokken partijen vanuit een heldere en gemeenschappelijke visie en een compact geformuleerde ambitie hun schouders willen zetten onder een effectief cultuurbeleid. Samen werken aan een rijk cultureel leven dat van Zeist een bruisende en aantrekkelijke gemeente maakt, dat is het devies!

Samenwerken aan cultuur doen we ook graag met de provincie Utrecht. Deze Cultuurvisie geeft richting aan de actualisatie van ons Cultuurpact met de provincie en de bijbehorende agenda aan de hand waarvan we gezamenlijk met partners in de regio nieuwe initiatieven ontplooiën op en om de Utrechtse Heuvelrug en rondom de voormalige vliegbasis Soesterberg.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 geeft een beschrijving van het object en de reikwijdte van het cultuurbeleid en de missie en visie van waaruit we werken vanuit het perspectief van de gemeente.

De nadere uitwerking en operationalisering van de visie is onderwerp van hoofdstuk 2. Daarin beschrijven we tien speerpunten. De eerste vier hebben met name betrekking op de culturele infrastructuur en de (beoogde) werking daarvan. De volgende vijf gaan in belangrijke mate over de toegankelijkheid van cultuur voor iedereen. De laatste gaat specifiek over de gemeentelijke rol in het cultuurbeleid.

Hoofdstuk 3 gaat in op de financiële kaders en consequenties.

In deel 2 is de opbrengst van het interactief proces beschreven. De rode draad uit de bijeenkomsten is te vinden in de hoofdstukken 1. startpunt, 2. uitgangspunten, 3. bouwstenen en 4. plannen en wensen. De bijlagen bevatten nadere financiële gegevens, de opbrengsten het interactieve traject in schematische vorm weergegeven en een beschrijving van het proces van tot stand koming van de visie.

NB: De voetnoten bij de tekst van deel 1 van de visie zijn nodig om duidelijk te maken hoe de opvattingen van College en Raad zich verhouden tot de resultaten van het interactieve traject. Wanneer de keuzes van College en Raad afwijken van het advies van sector en samenleving, wordt dat toegelicht en beargumenteerd. Na vaststelling zullen deze worden geschrapt (net als deze tekst).

Hoofdstuk 1. Cultuurbeleid: wat, waarom en waarheen

1.1. Cultuur en/of kunst

Deze nota gaat uit van een brede definitie van cultuur. Cultuur wordt hier gehanteerd als het verzamelbegrip. Kunst vatten we op als een specifiek begrip daarbinnen.

Cultuur of beschaving is het geheel aan gewoonten en (gedrags)regels dat bij een volk hoort. Hieronder vallen onder andere het geheel van normen en waarden, de voeding, eetgewoonten, kleding, godsdienst en muziek en dans.¹

Cultuur is dus een veelomvattend begrip, dat betrekking heeft op alle geestelijke verworvenheden en uitingen van een volk. Alle kunstvormen zijn in deze definitie te beschouwen als aspecten van cultuur.

Kunst vatten we op als het product van creatieve menselijke uitingen, onder meer: schilderen, tekenen, fotografie, grafiek, beeldhouwen, moderne media, theater, muziek en zang, dans, film, bouwkunde of architectuur, literatuur en poëzie.² Elke uiting van kunst is cultuurspecifiek en tijdgebonden.

We spreken in deze visie daarom consequent van cultuurbeleid. Dat omvat in onze definitie ook het kunstbeleid.

1.2. Reikwijdte

Het gemeentelijke cultuurbeleid richt zich niet op alle aspecten van cultuur. Kleding, voeding en godsdienst behoren in onze optiek tot de persoonlijke levenssfeer van inwoners en zijn daarom geen terreinen waarop de gemeente zich kan en wil bewegen. Andere inhoudelijke begrenzingen zijn er niet. De grens van het gemeentelijke beleid wordt vooral bepaald door de grenzen van wat de sector en de samenleving zelf kunnen en willen. Initiatieven op cultureel gebied zijn eerst en vooral de verantwoordelijkheid van culturele instellingen en verenigingen en de inwoners en ondernemers.³ De overheid speelt een complementaire rol: zij ondersteunt initiatieven en cultuuruitingen die voor de samenleving van bijzondere waarde zijn en breed gedragen worden, maar te groot en/of belangrijk zijn om helemaal over te laten aan markt en samenleving.⁴

De Cultuurvisie beslaat de periode van 2017 tot en met 2020. Tegen het einde van 2020 bepalen we of er, gezien de bereikte resultaten en de ontwikkelingen in sector en samenleving, een nieuwe visie nodig is of dat een actualisatie volstaat. In de tussentijd monitoren we door middel van jaarprogramma's en jaarverslagen de voortgang en resultaten van ons beleid.⁵

---

¹ Deze definitie is ontleend aan www.ensie.nl/redactie-ensie/cultuur.nl.

² <https://nl.wikipedia.org/wiki/Kunst>

³ De culturele sector in Zeist ontwikkelt zich – de ene partij iets voortvarender dan de andere – in de richting van meer ondernemend en zelfstandig opererend. Er wordt steeds beter nagedacht over de eigen rol en verantwoordelijkheid, alvorens aan te kloppen bij de gemeente. We zien een voorzichtige ontwikkeling naar meer voor eigen rekening en risico nemen van initiatieven.

⁴ Dit is niet met zoveel woorden expliciet gemaakt in het interactieve traject, maar dit was wel de *mindset* die daar overheerste.

⁵ Deze behoefte leeft ook sterk bij de sector. Die wil het liefst in het begin van elk jaar gezamenlijk met de gemeente terugkijken op het afgelopen jaar en de lijnen uitzetten voor het komend jaar. Wij willen dat faciliteren.

1.3. Doelen en rollen

Met deze Cultuurvisie beogen College en Raad:⁶

- passie en inspiratie uit te stralen⁷ en zo sector en samenleving te bewegen zich in te blijven zetten voor een cultureel bruisend Zeist (we inspireren en stimuleren);
- de gewenste ontwikkeling zichtbaar te maken en te bewaken (we zorgen voor samenhang en focus);
- een kader te scheppen voor transparante en objectieve (beleids)keuzes op het gebied van cultuur (we passen toe en leggen uit);
- betrokkenheid en draagvlak te bewerkstelligen (we verbinden en motiveren);
- het culturele veld te helpen zichzelf te versterken op het gebied van ondernemerschap, innovatie en samenwerking (we faciliteren, versnellen en ondersteunen);
- structuur en reflectie aan te brengen in de samenwerking met en tussen culturele spelers in Zeist (we versterken onze netwerkpositie en -rol);

In tussentijdse terugkoppelingen en in de eindevaluatie staan deze punten centraal. Zo houden we goed zicht op de uitvoering van deze visie en kunnen we daarop indien en waar nodig bijsturen.

1.4 Missie en visie

Vertrekpunt van onze Cultuurvisie is de culturele missie van de gemeente Zeist. Een missie is per definitie een focuspunt voor lange tijd. Het vormt het (meestal) impliciete vertrekpunt voor de dingen die we met ons cultuurbeleid willen bereiken: het geeft aan waar we voor staan en is daarmee een belangrijk kader voor ons handelen.

We staan voor een levendig en cultureel bruisend Zeist, waar iedereen in de gelegenheid is om actief en/of passief deel te nemen aan het culturele leven en waar de verbindende en verrijkende waarde van cultuur bijdraagt aan het welbevinden van de inwoners en de aantrekkelijkheid van de gemeente voor bedrijven en bezoekers.

Deze culturele missie maakt onlosmakelijk deel uit van de bredere missie van de gemeente Zeist, die staat voor een diverse en open samenleving waarin iedereen mee kan doen vanuit zijn eigen kracht en achtergrond en met respect voor elkaar.

Hieronder beschrijven we kort hoe we vanuit deze missie te werk gaan, welke rol we daarbij voor onszelf als gemeente zien en waar we ons de komende jaren op richten. In het volgende hoofdstuk werken we deze visie gedetailleerder uit in tien speerpunten. Daarbij kijken we nadrukkelijk naar wat er al is, de kansen die zich voordoen en de rollen die de gemeente te vervullen heeft om ontwikkelingen op gang te krijgen en succesvol te laten zijn.

We gaan voor een levendig en veelkleurig cultureel klimaat dat primair gedragen wordt door inwoners, verenigingen, culturele instellingen en ondernemers die zich actief, innovatief en ondernemend opstellen en de krachten bundelen om samen meer voor elkaar te krijgen.

Eigen kracht is de belangrijkste bouwsteen van een sterke culturele sector in Zeist. Tegelijk is culturele expressie een essentiële bouwsteen van eigen kracht van mensen en gemeenschappen. Cultuur verbindt en biedt ontwikkelkansen. Vanuit die optiek vinden we het van belang dat cultuur voor iedereen bereikbaar is en dat het culturele leven nauw aansluit bij de eigen identiteit van Zeist en de vraag en belevingswereld van zijn inwoners.

De rol van de gemeente daarin is bij uitstek complementair en ondersteunend; zo klein als mogelijk en zo groot als nodig.⁸ We makelen, verbinden en faciliteren. Waar we onze inspanningen op richten, wordt in

⁶ Dit is een theoretisch-abstracte formulering, die in het advies van de sector niet expliciet is gemaakt, maar wel ten grondslag lag aan het denken en de gesprekken in het interactieve traject.

⁷ Het advies van de sector (zie deel 2 van dit document) beoogt hetzelfde doel. In de praktijk blijkt de *spin off* van het interactieve traject ook zo te werken. Door de ontmoetingen en de gevoerde gesprekken tijdens het interactieve traject is dit nu al realiteit.

belangrijke mate bepaald door de ondersteuningsbehoefte van de sector en de vraag vanuit de samenleving. Vanuit het interactieve traject komt naar voren dat deze behoefte vooral ligt op het vlak van samenwerking, versnelling, innovatie, cross-overs met andere sectoren en verbetering van de zichtbaarheid en bekendheid van culturele initiatieven en activiteiten. Daarbij kijken we, als dat meerwaarde heeft, ook verder dan Zeist en zoeken we samenwerking in de regio, de provincie of zelfs (inter)nationaal.

Subsidieverstrekking is in ons cultuurbeleid een van de tools, maar zeker niet de belangrijkste.⁹ Bij het verstrekken van subsidies kijken we primair naar wat een voorziening of initiatief voortbrengt voor en/of teweegbrengt in Zeist en of het voldoende bijdraagt aan de levendigheid en aantrekkelijkheid van onze gemeente.

---

⁸ Zo ziet de sector het ook.

⁹ Hoewel niet zo expliciet gemaakt in het advies van sector en samenleving, is dit ook voor de sector het fundament geweest voor haar stellingname. De inhoud van het advies en de gesprekken tijdens het interactieve traject zijn gebaseerd op juist deze punten uit de missie. Sector en raad zijn het volstrekt eens op het punt van **missie** ten aanzien van kunst en cultuur.

Hoofdstuk 2. De cultuurvisie in tien speerpunten

Om recht te doen aan onze culturele missie en uitvoering te geven aan onze visie is focus nodig. De eigen kracht van de Zeister cultuursector is groot. Er is veel draagvlak voor culturele initiatieven en activiteiten onder de bevolking, het verenigingsleven is vitaal en productief, er zijn professionele spelers die de sector stevigheid geven en ook het bedrijfsleven neemt op het culturele vlak steeds vaker initiatief en verantwoordelijkheid. Voor de gemeente is het de kunst om haar rol zo te kiezen dat ze de sector op cruciale punten en momenten net het goede steuntje in de rug geeft. Niet meer doen dan nodig, niet minder dan moet. Gedoseerd en onderbouwd. Steeds met het oog op hetgeen we in deze visie hebben vastgelegd en wat door sector en samenleving is aangedragen. In onderstaande speerpunten werken we dat verder uit.

Speerpunt 1. Een levendig cultureel klimaat met vitale culturele spelers¹⁰

Status quo

De dragende pijlers van het culturele leven in Zeist zijn:

- de verenigingen op het gebied van amateurkunst en erfgoed;
- de grotere culturele instellingen (De Klinker met de bibliotheek (IDEA), de Zeister Muziekschool als onderdeel van het KunstenHuis De Bilt-Zeist en de gemeentelijke theaterfunctie);
- het fijnmazige netwerk van kleinere initiatieven en organisaties;
- de samenwerkingsverbanden van en tussen al die spelers, onderverdeeld in Podia, Erfgoed¹¹, Beeldende Kunst, Amateurkunst¹² en Slotgebruikers);
- het versterken van de afstemming vanuit verschillende aanbieders op het vlak van cultuureducatie.

De zelfredzaamheid en eigen kracht van de culturele spelers is groot. Hetzelfde geldt voor het draagvlak voor cultuur. Veel inwoners zijn zelf cultureel actief en dragen als vrijwilliger en/of amateur bij aan het levendige culturele klimaat in Zeist.

In de hele sector is sprake van innovaties en transitie. Kernwoorden daarbij zijn onderlinge samenwerking en verbinding tussen sector en samenleving.

De bibliotheek transformeert van boekenplank naar informatiebank, van encyclopedie naar digitale wegwijzer en van aanbod- naar vraaggericht. Het takenpakket verbreedt en de maatschappelijke rol neemt toe: het werkgebied omvat naast Zeist nu ook al de gemeenten Bunnik, De Bilt en Soest, meer ondersteuning verlenen aan het onderwijs, actiever acteren in het bevorderen van leesvaardigheid, mediawijsheid en praktische ICT-vaardigheden en het bestrijden van laaggeletterdheid.

Het samengaan van KunstenHuis en Zeister Muziekschool in de nieuwe regionale organisatie KunstenHuis De Bilt-Zeist heeft een steeds flexibeler opererende organisatie opgeleverd waarin disciplines, competenties en ambities elkaar versterken. Het KunstenHuis fungeert in toenemende mate als spin-in-het-web met een verbindende en versterkende rol in de amateurkunst en bijbehorende verenigingen. Die werken via de FAP ook aan de versterking van hun eigen netwerk. Met elkaar zorgen al deze partijen voor een rijk aanbod van (educatie-)activiteiten op het gebied van muziek, dans, toneel, literatuur, beeldende kunst en theater.

Bij *Het Geheugen van Zeist* zijn al 11 partijen aangesloten; de samenwerking functioneert steeds beter. Doel is het behouden en beleefbaar maken van het rijke lokale erfgoed en de versterking van de identiteit van Zeist en de lokale gemeenschap.¹³

De culturele gebruikers van Slot Zeist willen samen Het Slot beter op de kaart zetten met extra arrangementen, aanbod en programma's.

De grotere podia in Zeist hebben zich georganiseerd in een Podia-overleg, onder meer om te komen tot afstemming en spreiding in de programmering. Een goede match van vraag en aanbod is in de

¹⁰ In het advies op basis van het interactieve proces (deel 2 van dit document), staat dit punt ook met stip op 1. Zie paragraaf 1.1 van het advies: een stevige basisinfrastructuur is het fundament.

¹¹ Verenigd in Het Geheugen van Zeist.

¹² Verenigd in de Federatie Amateur Podiumverenigingen (FAP).

¹³ De sector heeft in haar advies hier een aparte paragraaf aan gewijd: paragraaf 3.6 (Erfgoed). Dat geeft nog wat meer uitwerking aan hetgeen hier genoemd is, maar de strekking is hetzelfde.

podiumkunsten van groot belang om aanbieders, accommodaties en uitvoerders gezond te houden. Het Beauforthuis is met een eenmalige investeringsbijdrage als eerste in staat gesteld haar accommodatie en rol specifiek op thema's als migrantencultuur verder te versterken.

Kansen en ambities

De eigen kracht van de sector blijft een belangrijk uitgangspunt voor het gemeentelijke cultuurbeleid. Van de culturele spelers wordt eigen initiatief en inzet verwacht.

Het verenigingsleven vormt samen met de stevige professionele partijen de ruggengraat van de culturele sector in Zeist. Het is belangrijk dat die partijen goed functioneren en elkaar versterken door samen te werken waar mogelijk en nodig. Zo kan er ruimte ontstaan voor nieuwe initiatieven. Binnen de gemeentelijke werkafspraken met de grotere instellingen maken we daarom ruimte voor nieuwe plannen, crossovers met andere sectoren en samenwerkingen in en buiten de sector. We dagen de grote spelers (bibliotheek, KunstenHuis en Figi-theater voorop) extra uit om de verenigingen en kleinere initiatieven te versterken, elkaar te faciliteren en ondersteunen en inhoudelijk nog meer samen te werken.

De ruim veertig verenigingen met hun talloze vrijwilligers vervullen een belangrijke functie en spelen in op een levendige vraag; anders zouden ze niet kunnen bestaan. We stimuleren het KunstenHuis en de Federatie Amateurpodia (FAP) om een rol te spelen bij het gezond en sterk houden van het culturele verenigingsleven. Inzet van die rol is: kennisdelen, ervaringen en inzichten uitwisselen, facilitair elkaar aanvullen en ondersteunen en samen optrekken voor een bruisend en breed gedragen cultureel aanbod in Zeist. Juist in samenwerking en met een minimum aan regels en kaders liggen kansen om verder tot bloei te komen.

Samen met culturele gebruikers en betrokken werkrelaties rondom De Klinker, Slot Zeist en de belangrijkste podia verkennen we vanaf 2017 de kansen om de functie, positie, profilering en rol van deze accommodaties verder te versterken.

Bekendheid en zichtbaarheid van het culturele aanbod is van levensbelang om vraag en aanbod bij elkaar te brengen en de cultuursector ook zakelijk goed te laten draaien.¹⁴ Ook voor de culturele sector groeit het belang van een optimale eigentijdse communicatie- en marketingmix van sociale media, websites en andere communicatievormen. Het KunstenHuis heeft een portal geïnitieerd voor het lokale culturele aanbod: cultuurinzeist.nl. We vinden het belangrijk dat dit zich verder ontwikkelt, dat de sector content levert en naar het portal verwijst voor informatie over het aanbod.

Gemeentelijke rol en bijdrage

In de periode 2017-2020:

- borgen we vijf platforms (Podia, Erfgoed, Beeldende Kunst, Amateurkunst en Slotgebruikers);
- versterken we de afstemming ten behoeve van cultuureducatie vanuit verschillende aanbieders;
- verzorgen deze netwerken jaarlijks twee meetings met workshops en trainingen voor de aangesloten organisaties;
- bevorderen we jaarlijks twee crossovers vanuit cultuur met onderwijs, welzijn, zorg, recreatie, innovatie en/of economie;
- ontwikkelen de podia jaarlijks bovenop het eigen aanbod een aanvullend programma voor Zeist plus een jaarlijks Uit-evenement voor Zeist en de kleine kernen (Austerlitz, Bosch en Duin, Huis ter Heide en Den Dolder) in het verlengde van de jaarplannen (Uit in Zeist)¹⁵;
- wordt cultuurinzeist.nl door zowel samenleving als sector gezien en gebruikt als centraal informatiepunt voor het lokale culturele leven.

---

¹⁴ Sector en samenleving hebben hier in hun advies een aparte paragraaf aan gewijd: 4.3 (Kenbaar en zichtbaar maken). Zij zien dat zelf als één van de grootste ontwikkelpunten. Gemeente en sector zijn het hier volstrekt eens met elkaar.

¹⁵ Zie vorige noot.

Speerpunt 2. Samenwerking en afstemming¹⁶

Status quo

Steeds vaker worden voorzieningen geclusterd in een gebouw, netwerk of organisatie. Veel Zeister partijen zien de bibliotheek en muziekschool als plekken die geschikt zijn om culturele voorzieningen samen te brengen. Er staat een onderzoek op stapel naar de functionaliteit van De Klinker. Daarin kan dit worden meegenomen. De bibliotheek (IDEA) en het KunstenHuis De Bilt-Zeist werken ook regionaal. Samenwerkingsverbanden op het snijvlak van publiek en privaat zijn in Zeist momenteel nog niet aan de orde.

Het interactieve traject in het kader van de ontwikkeling van de Cultuurvisie heeft, zie speerpunt 1, al veel samenwerking tot stand gebracht.

Vanuit het programma Cultuur hebben we als gemeente daarnaast een actieve samenwerkingsrelatie met de provincie.¹⁷ De provinciale Cultuurnota *Alles is nu* biedt net als de vorige nota tal van aanknopingspunten en kansen voor lokale ontwikkelingen. Als gemeente nemen we ook daarin een actieve, faciliterende, verbindende en ondersteunende rol.

Kansen en ambities

Ontmoeting is een onmisbare voedingsbodem voor cultuur. Het genereert energie en nieuwe ideeën. Niet voor niets is het concept van de culturele broedplaatsen zo succesvol. Partijen moeten elkaar kennen en tegenkomen om kansen te zien voor kruisbestuiving, samenwerking en innovatie. Daarom hecht de gemeente Zeist in deze Cultuurvisie zo aan het bevorderen van netwerkvorming en samenwerking. We geloven erin dat de culturele spelers in Zeist samen met elkaar en met anderen programmatisch beter, innovatiever en aantrekkelijker kunnen opereren, meer publiek kunnen trekken en meer impact kunnen hebben. Ook zakelijk biedt samenwerking kansen, om te komen tot een efficiëntere inzet van mensen, middelen en voorzieningen. Zo kan meer gedaan worden met hetzelfde geld en zou het mogelijk moeten zijn om gezamenlijk voorzieningen te realiseren in wijken en buurten, zodat cultuur dichterbij de mensen komt.

De kunst is te zoeken naar samenwerkingsvormen en -thema's die meerwaarde hebben en voorzien in de behoeften van de sector en het publiek. De gemeente streeft daarbij naar een zekere balans tussen samenwerking met artistieke en/of inhoudelijke meerwaarde en samenwerking met een economische en/of maatschappelijke meerwaarde (de zogenaamde cross-overs).

De gemeente ziet daarbij voor zichzelf een coördinerende en faciliterende rol als 'cultuurmakelaar' (zie speerpunt 10). Het is geenszins de bedoeling samenwerking af te dwingen. Iedere samenwerking moet een keuze zijn.

Gemeentelijke rol en bijdrage

In de periode 2017-2020:

- versterken we de recent tot stand gekomen samenwerkingen en netwerken (zie speerpunt 1);
- onderzoeken we samen met de sector welke vormen van samenwerken (platforms) en ontmoeten zinvol kunnen zijn in aanvulling op de bestaande netwerken: culturele (thema)cafés en/of een cultuurraad of wellicht andere vormen, waarbij de betrokkenheid van jongeren en de status van de overlegvorm in alle gevallen belangrijke aandachtspunten zijn;
- zoeken we naar zinvolle vormen van ontmoeting tussen de sector en andere partijen ten behoeve van cross-overs en cultureel ondernemerschap;
- stellen we jaarlijks een gezamenlijke seizoensagenda op als basis voor de vulling van cultuurinzeist.nl en als trigger voor afstemming, als inspiratiebron voor crossovers en als basis voor het jaarprogramma en jaarverslag van het programma Kunst en cultuur;
- onderzoeken we samen met de sector de haalbaarheid van een cultuurfestival bij opening en afsluiting van het "Zeisoen";

¹⁶ Dit is hét speerpunt dat in het interactieve traject met de sector steeds naar voren werd gebracht en waar nu in de uitvoering ook veel energie op blijkt te zitten.

¹⁷ Deze relatie is in het interactieve traject niet aan de orde gekomen, mede omdat de provincie daarin niet heeft willen participeren. Dit is dus aanvullend ten opzichte van het advies van de sector.

- blijven we als gemeente participeren in en zoeken naar samenwerking met andere (overheids)partijen, zoals de provincie en de VNG, om onze culturele profilering te versterken.

Speerpunt 3. Innovatie en dynamiek¹⁸

Status quo

Door en tijdens het interactieve traject in de aanloop naar deze cultuurvisie heeft de sector allerhande nieuwe ontwikkelingen ingezet op het gebied van netwerkversterking, samenwerking, festivals en cultuuruitingen. Ook de Z-Battle toonde aan dat er op dit punt energie zit in de samenleving. Crossovers, zoals dagbesteding door het KunstenHuis in samenwerking met Zorg en WMO, leiden tot verrassende nieuwe activiteiten. Een vernieuwing als de Bibliotheek op School ontwikkelt zich in sneltreinvaart.

Kansen en ambities

Innovatie is van belang om de cultuursector te laten aansluiten bij en/of bij te laten dragen aan ontwikkelingen in samenleving. Het is daarbij essentieel ruimte bieden om uit te vinden wat werkt en wat niet. Kaders kunnen in het geval van innovatie contraproductief werken; het is zaak om vooral te kijken naar wat kan en culturele spelers uit te dagen om de interactie aan te gaan met publiek en inwoners en deze zo (nog) meer te betrekken bij cultuur. De kunst is om de energie in de samenleving te detecteren en te gebruiken. De bestaande structuren (culturele organisaties, onderwijs, sociaal werkers, wijkteams) zijn daarvoor onmisbaar.

De gemeente heeft een tweeledige rol als het gaat om innovatie. Enerzijds een actieve rol als aanjager van nieuwe initiatieven in de sector, in de samenleving en op het snijvlak van die twee. Anderzijds een kritische rol (zeker als er gemeenschapsgeld mee gemoeid is!) bij de beoordeling van plannen. Om in aanmerking te komen voor gemeentelijke ondersteuning in enigerlei vorm moeten initiatieven:

- robuust zijn en gedragen worden door de initiatiefnemer(s) en de samenleving;
- complementair zijn;
- bijdragen aan het verder brengen van speerpunten uit deze cultuurvisie;
- bij voorkeur extra aandacht geven aan jong talent en/of oud talent; dat laatste omdat ervaring veel in beweging kan zetten;
- bij voorkeur leiden tot samenwerking en het delen van kennis en/of voorzieningen.

Gemeentelijke rol en bijdrage

In de periode 2017-2020:

- krijgen recente initiatieven zoals de stadsdichter en stadsorganist, de Kerstmarkt en het Liedfestival een structurele plek in onze cultuursector;
- worden succesvolle initiatieven zoals het Netwerk Cultuureducatie Zeist, de Zeister Muziekdagen en activiteiten in en om Slot Zeist (Slotconcerten, slottheater, slottuintheater) uitgebouwd;
- dagen we door de instelling van een culturele prijs sector en samenleving jaarlijks uit om met nieuwe ideeën te komen;
- blijft innovatie op de culturele agenda door het aan de orde te stellen tijdens bredere bijeenkomsten met de sector (cultureel café-avonden).

¹⁸ Dit komt volledig overeen met het advies op basis van het interactieve traject (zie paragraaf 4.1 uit het advies).

Speerpunt 4. Ondernemerschap, professionalisering en verzakelijking¹⁹

Status quo

Over de hele linie neemt de overheid minder taken op zich en neemt het beroep op de eigen kracht en verantwoordelijkheid van de samenleving toe. Ook van culturele instellingen wordt in toenemende mate verwacht dat ze zelf hun draagvlak organiseren bij het bedrijfsleven (sponsoring) en bij de bevolking (hogere eigen bijdragen, meer vrijwilligerswerk). De culturele sector in Zeist ziet dat en is al volop in transitie van subsidie-afhankelijkheid naar ondernemerschap. De ene instelling is daar verder in dan de andere. Veel spelers vragen om ondersteuning op dit vlak.

De grote instellingen (tevens de grote subsidie-ontvangers) werken in hun relatie met de gemeente al binnen verzakelijkte kaders en zijn gehouden aan prestatieafspraken.

Kansen en ambities

Het vertrouwen in eigen kracht ligt aan de basis van deze cultuurvisie. Dat vraagt om verschillende vormen van cultureel ondernemerschap. Culturele spelers moeten ondernemender opereren en ondernemers moeten meer brood gaan zien in cultuur. We zien bijvoorbeeld grote kansen voor koppelingen met recreatie en toerisme. Cultuur en bedrijfsleven kunnen elkaar tot wederzijds nut zijn. Dit vergt dat ze elkaar kennen, kunnen vinden, elkaar begrijpen en kunnen samenwerken. Daarbij is de balans tussen commerciële belangen en artistieke vrijheid van groot belang. Als gemeente faciliteren we de kennismaking en samenwerking tussen culturele en commerciële spelers (zie speerpunt 5). Om het ondernemerschap aan te wakkeren en te versnellen prikkelt de gemeente het culturele veld om te presteren. Dat vereist een glasheldere omschrijving van de prestaties. Subsidie kan een versneller zijn om instellingen te bewegen nieuwe activiteiten te lanceren met een duidelijk maatschappelijk rendement. Professionele communicatie over het culturele aanbod (zie speerpunten 1 en 6) is een belangrijk aspect van cultureel ondernemerschap.

Gemeentelijke rol en bijdrage

In de periode 2017-2020:

- versterken we het ondernemerschap door netwerken te ondersteunen (zie onder speerpunt 1);
- ontwikkelen en faciliteren we van kennisuitwisseling, trainingen, workshops en cursussen voor culturele organisaties in samenwerking met initiatieven zoals Zakelijk Zeist Onderneemt, Samen voor Zeist, In Between Café, Ondernemershuis en zakelijke netwerken zoals de Rotary;
- nemen jaarlijkse minimaal 3 Zeister organisaties deel aan het provinciale traject Advies op Maat, waarin zij ondersteuning krijgen op het gebied van bijvoorbeeld strategieontwikkeling, ondernemerschap, verdienmodellen en marketing;
- vragen we om zakelijke jaarprogramma's en jaarverslagen, met daarin goed meetbare prestatie-indicatoren;
- organiseren we jaarlijks in januari in het kader van het cultureel café een werksessie voor culturele instellingen om te evalueren (lerend terugblikken) en te plannen (lerend vooruitblikken);
- organiseren we workshops over marketing en profilering;
- het ondersteunen van de cultuursector bij het realiseren van een efficiënte en effectieve oplossing voor de gezamenlijke communicatie over het culturele aanbod;
- ondersteunen we de (deskundigheidsbevordering ten aanzien van) fondsenwerving;
- onderzoeken we de mogelijkheid om een revolverend fonds in te stellen voor cultuur.

---

¹⁹ Dit speerpunt bevat een aantal elementen uit het advies van de sector. Wel meer uitgewerkt: vergelijkbaar met hetgeen onder voetnoot xxvi naar voren is gebracht.

Speerpunt 5. Culturele profilering en citymarketing²⁰

Status quo

Zeist heeft een sterk cultureel profiel, met erfgoed als meest in het oog springende kwaliteit. De combinatie van Slot Zeist, tientallen buitenplaatsen, goede culturele voorzieningen en rijke natuur maken Zeist tot een aantrekkelijke gemeente om in te wonen, te ondernemen en te recreëren. Het verleden is er overal tastbaar en beleefbaar. Het 'merk' Zeist kan daarnaast profiteren van de binding met een aantal landelijk opererende maatschappelijke organisaties zoals de KNVB, het WereldNatuurfonds, Vogelbescherming, PGGM en Triodos en heeft bovendien een stevig bedrijfsleven. Deze unieke mix van heden en verleden is een belangrijke inspiratiebron voor nieuwe ontwikkelingen. Omdat de belangstelling voor cultuurhistorie groot en groeiend is, biedt het profiel van Zeist veel perspectief voor toerisme en recreatie. Zeist is actief in het Platform Utrechtse Buitenplaatsen, het netwerk van en de schakel tussen gemeentelijke en provinciale beleidsmakers, eigenaren en erfgoedorganisaties zoals Landschap Erfgoed Utrecht en Het Utrechts Landschap. Het bedrijfsleven is zich nog onvoldoende bewust van kansen die kunnen voortkomen uit het culturele profiel van Zeist en uit samenwerking met de culturele sector.

Kansen en ambities

Een monumentale (binnen)stad en een levendig cultureel klimaat maken een gemeente aantrekkelijker voor inwoners, bedrijven en bezoekers en is daarmee een belangrijke vestigingsfactor die een flinke bijdrage kan leveren aan de economische ontwikkeling.²¹ *Zeist bruist* is niet voor niets onderdeel van het coalitieakkoord *Kansen pakken*. Toch benut Zeist het sterke culturele profiel nog nauwelijks voor citymarketing. Ook de relatie tussen de cultuursector en het bedrijfsleven is onderontwikkeld en er wordt nauwelijks samengewerkt. De gemeente wil daar verandering in brengen door middel van professionalisering, samenwerking en bundeling van krachten. In dat opzicht is er sprake van nauwe samenhang met de speerpunten 1, 2 en 4. Een beter gebruik van sociale en digitale media en het beter inzetten van het VVV, het Regionaal Bureau Toerisme en de ANWB zijn voor de hand liggende manieren om op dit vlak winst te boeken. Ook is het nodig om te bouwen aan betere relaties en meer samenwerking tussen culturele partijen en ondernemers in Zeist. Samen met het Platform Utrechtse Buitenplaatsen verkennen we bovendien de kansen voor het versterken, profileren en ondernemender maken van de buitenplaatsen.

Gemeentelijke rol en bijdrage

In de periode 2017-2020:

- leveren we de voorzitter aan en stoppen we energie in het Platform Buitenplaatsen;
- benoemen, versterken en promoten we het culturele profiel en verhaal van Zeist door minstens jaarlijks een werkconferentie te organiseren voor culturele spelers in samenspraak met Landschap erfgoed Utrecht (LEU) en het Utrechts Landschap;
- roepen we een Fonds Cultuur en Evenementen in het leven;
- zetten we de platforms voor erfgoedpartners en buitenplaatsen in als stevige projectorganisaties, die slagkracht hebben en in staat zijn om cofinanciering te verkrijgen van ondernemers, fondsen en werkrelaties;
- verstevigen en bestendigen we de relaties tussen de culturele sector en het bedrijfsleven (zie ook speerpunt 4).

²⁰ Deze paragraaf is meer uitgebreid en uitgewerkt dan het advies van de sector, maar de meeste elementen zijn in het advies wel benoemd. Denk aan erfgoed (paragraaf 3.6 uit het advies), samenwerking (paragraaf 4.4 uit het advies), meer kenbaar maken (paragraaf 4.3), cross overs met ondernemers (paragraaf 3.1 uit het advies).

²¹ Zie bijvoorbeeld Gerard Marlet en Clemens van Woerkens, *De atlas 2015 voor gemeenten* (Nijmegen 2015), p. 14-16.

Speerpunt 6. Cultuur van en voor iedereen

Status quo

Het culturele aanbod in Zeist is breed, biedt voor elk wat wils en is voor iedereen van waarde vanuit het oogpunt van persoonlijke ontwikkeling, identiteit en welbevinden. Toch maken niet alle inwoners gebruik van de voorzieningen en activiteiten die er zijn. Er zijn diverse initiatieven om de drempels te slechten die mensen ervan weerhouden deel te nemen aan het culturele leven. De *Geld Terug regeling* en bijdragen vanuit het Jeugdcultuurfonds nemen financiële barrières weg. Het Taalhuis, maatjesprojecten, de Bibliotheek op School en de inzet van het Netwerk Cultuureducatie Zeist verlagen fysieke en gevoelsmatige drempels. Zo wordt het culturele aanbod voor iedereen in Zeist letterlijk en figuurlijk bereikbaar.

Kansen en ambities

Vanuit onze missie staan we ervoor dat iedereen kan meedoen, ook op het vlak van kunst en cultuur. Zeker het door de overheid ondersteunde aanbod moet voor iedereen in Zeist bereikbaar zijn, hetzij fysiek, hetzij digitaal, voor actieve deelnemers en voor consumenten.

Toegankelijkheid van cultuur kent meerdere kanten. Om mensen deel te laten nemen aan het culturele leven moeten ze er weet van hebben. Daarin spelen marketing en communicatie een rol (zie speerpunt 1) maar zeker ook educatie (zie speerpunt 7).

Maar behalve kennen is ook kunnen en willen een factor. Sommige mensen ontbreekt het aan financiële mogelijkheden, worden door fysieke of mentale drempels gehinderd in hun cultuurparticipatie of herkennen zich niet in de aard en inhoud van het aanbod. Vooral jongeren, nieuwkomers, mensen een beperking en mensen met een laag inkomen vinden weinig van hun gading en/of ervaren hoge drempels bij cultuurdeelname.

Voor de financiële drempels zijn er, zoals hierboven beschreven, voorzieningen en regelingen beschikbaar. Het overige is voor een belangrijk deel een kwestie van het tegemoetkomen aan de wensen en behoeften van nieuwe en/of relatief onbekende publieksgroepen.

Wij vinden het onze verantwoordelijkheid om de culturele sector, de door ons ondersteunde instellingen voorop²², hierin een zetje te geven. Hen te bepalen bij de vraag wat het gemakkelijker maakt voor mensen om deel te nemen aan het culturele leven en hoe je dat kunt organiseren. Hen aan te zetten tot vraaggericht werken, behoefteonderzoek, meer en betere communicatie en het vergroten van de zichtbaarheid van hun activiteiten.

Gemeentelijke rol en bijdrage

In de periode 2017-2020:

- slechten we financiële, fysieke en mentale drempels door middel van de *Geld Terug regeling* en bijdragen uit het Jeugdcultuurfonds, het Taalhuis, maatjesprojecten, de Bibliotheek op School en de inzet van het netwerk Cultuureducatie Zeist;
- werken de culturele partijen (en zeker de door ons gesubsidieerde instellingen) vraaggerichter en kennen zij de behoeften van hun doelgroepen;
- is cultuur meer zichtbaar in buurten en in de openbare ruimte en maakt het vaker onderdeel uit van andersoortige evenementen en initiatieven;
- ondersteunen we laagdrempelige culturele initiatieven zoals de Stadsdichter;
- bevorderen we jaarlijks twee crossovers vanuit cultuur met onderwijs, welzijn, zorg, recreatie, innovatie en/of economie;
- draagt www.cultuurinzeist.nl als centraal informatiepunt voor het lokale culturele leven bij aan de toegankelijkheid van cultuur voor iedereen.

---

²² Sector en samenleving beogen hetzelfde, zie paragraaf 3.4 (Vraaggericht) van hun advies in deel 2 van dit document.

Speerpunt 7. Jong geleerd...

Status quo

Jongeren nemen minder deel aan het culturele leven en hebben minder belangstelling voor het aanbod van de reguliere (gesubsidieerde) culturele spelers. Wat er is, willen ze kennelijk niet. Maar wat ze wel willen, weten we niet goed. Duidelijk is wel dat onze jeugd graag wil dat er meer te doen is in Zeist. De Z-Battle liet zien dat de (jongere) jeugd zeker ideeën heeft. Duidelijk is ook dat de communicatie met deze doelgroep nauw luistert en dat de digitale kanalen waarlangs ze te bereiken zijn snel wisselen. Zeist heeft scholen met een sterk cultureel profiel, zoals Schoonoord. Deze trekken veelal jongeren die al een grote interesse hebben in cultuur. Zij vormen een mooi bruggenhoofd. Maar ook andere scholen maken, de een meer dan de ander, werk van cultuureducatie en helpen zo om jongeren te bereiken met en te interesseren voor cultuur.

Al 12 van de 23 basisscholen hebben een Bibliotheek op School. Er is een goed functionerend Netwerk Cultuureducatie Zeist, dat 21 basisscholen ondersteunt op het gebied van cultuureducatie en producten maakt zoals de Kijkwijzer bij de Beeldenroute om Slot Zeist. In het kader van het convenant Cultuureducatie met Kwaliteit ondersteunt de provincie Utrecht dit netwerk door de gemeentelijke bijdrage daaraan te verdubbelen. Mede daardoor kan het netwerk de diensten ten behoeve van het voortgezet onderwijs uitbreiden.²³

Kansen en ambities

Kinderen en jongeren zijn nieuwsgierig en willen nieuwe dingen ontdekken. Cultuur verruimt en verrijkt hun blik op zichzelf en elkaar en helpt hen om wortel te schieten in hun omgeving. Dat is belangrijk voor hun welbevinden en voor de samenleving als geheel.²⁴

Culturele instellingen weten de jeugd echter niet makkelijk te bereiken. Kinderen en jongeren hebben qua bereikbaarheid niettemin ook een groot voordeel ten opzichte van andere doelgroepen: ze zijn voor het overgrote deel goed te bereiken via school. We hechten eraan dat kinderen en jongeren hun eigen cultuur en die van mensen uit hun directe omgeving leren kennen. Dat ze weet hebben van de geschiedenis van hun woonplaats. Dat ze leren nadenken over kunst in relatie tot de maatschappelijke context, dat ze ervaren hoe het voelt als ze hun eigenheid kunnen uitdrukken in een tekening, gedicht of ander werkstuk. De precieze invulling hiervan is uiteraard aan de scholen.

We geloven, zeker voor jongeren, niet in een aanbodgestuurde benadering. Daarom stimuleren we het culturele veld om te onderzoeken waar de behoeften van de jeugd liggen als het gaat om cultuurbezoek en –beoefening in hun eigen tijd, dus buiten school.²⁵ Voor basisschoolkinderen is dat in ieder geval zeker lonend: zij zijn via buurtactiviteiten, brede school en buitenschoolse opvang gemakkelijker te bereiken. Een goed voorbeeld daarvan is Brede School De Schilden in Den Dolder.

Belangrijk is dat de investeringen (in tijd, moeite en geld) ten behoeve van activiteiten voor jongeren lonend zijn. De ervaringen in het verleden zijn niet bemoedigend. Aan elk initiatief moet daarom een duidelijke behoefte ten grondslag liggen en een goede analyse voorafgaan.

Gemeentelijke rol en bijdrage

In de periode 2017-2020:

- zorgen we met de culturele sector, provincie (Kunst Centraal) en het onderwijsveld voor versterking en thematische verdieping van het cultuureducatie-aanbod (Erfgoed, Lustwarande, Verhaal van Zeist);
- breiden we het aantal bibliotheken op school uit van 12 tot minimaal 15;
- helpen we De Klinker om zich steviger te positioneren als ontmoetings- en informatiepunt (zie ook speerpunt 1);
- versterken we het wijkgericht cultureel aanbod (onder andere in samenwerking met Meander Omnium);

²³ Dit is genoemd in paragraaf 4.1 van het advies van sector en samenleving (Nieuwe verhoudingen creëren).

²⁴ In paragraaf 2.1 van het advies (Van elkaar) staat dit met zoveel woorden benoemd.

²⁵ Deze ambitie is ook neergelegd in het advies van sector en samenleving. Zie paragraaf 3.4 (Vraaggericht). Ook op het prikbord "hoe kan het beter" staat deze opgave verwoord.

- zoeken we naar ingangen om cultuur meer en beter in te bedden in de buitenschoolse opvang en de brede school, bijvoorbeeld door budgetten rechtstreeks toe te kennen in plaats van via een intermediaire partij.²⁶

Speerpunt 8. Diversiteit maakt rijk ²⁷

Status quo

Zeist is een veelkleurige en veelzijdige samenleving. Inwoners brengen hun eigen culturele bagage mee als ze neerstrijken in Zeist en treffen daar een woonplaats aan die zelf ook een stevige culturele identiteit heeft, gekoppeld aan een lange en rijke geschiedenis. Deze diversiteit is een groot goed en voegt waarde toe aan de samenleving. In Zeist heeft vooral het Beauforthuis een uitgebreid netwerk, een sterke positie en expertise als het gaat om het betrekken van nieuwkomers en inwoners met een migrantenachtergrond. Zij organiseert ook veel activiteiten met en voor die doelgroepen. Daarnaast zijn er ook binnen etnische groepen allerlei verenigingen actief, bijvoorbeeld gericht op dans, muziek of andere cultuuruitingen uit het land van herkomst.

Diversiteit is ook het wezenskenmerk van iedere cultuur. Cultuur uit zich op talloze manieren en heeft eindeloos veel gezichten. Dans, muziek, theater, beeldende kunst, literatuur: alles is in Zeist aanwezig. Het aanbod is breed en weerspiegelt de uiteenlopende voorkeuren, behoeften en liefhebberijen van de inwoners.

Kansen en ambities

We vinden dat andere culturen en hun cultuuruitingen waarde toevoegen aan onze samenleving. Diversiteit zorgt voor een rijker palet en vraagt om openheid, ruimte en aandacht. De cultuursector is daarvoor bij uitstek een platform. Muziek, dans, film, beeldende kunst: het zijn ideale manieren om met elkaar in contact en gesprek te komen en elkaar beter te leren kennen en waarderen.

We vinden diversiteit in cultuuruitingen niet alleen iets om rekening mee te houden, maar ook iets om na te streven. We zoeken actief naar de manier(en) waarop kan we (amateur-)kunstenaars en inwoners met een migratieachtergrond bij het culturele leven kunnen betrekken. Daarbij besteden we extra aandacht aan vluchtelingen en statushouders.

We vinden het (zie ook speerpunt 6) belangrijk dat iedereen toegang heeft tot cultuur. Daarbij staat het mensen vrij te kiezen voor cultuurdeelname gericht op de eigen achtergrond of juist gericht op integratie in hun nieuwe omgeving. Waar daarbij ondersteuning nodig is, proberen we dat te faciliteren.

Cultuuruitingen zijn niet waarden- en normenvrij. Voor ons als gemeente is respect voor elkaar een basiswaarde en zoeken we naar dat wat ons bindt, in plaats van naar dat wat ons scheidt. Dit verwachten we ook van partijen die we op enigerlei wijze ondersteunen.

Gemeentelijke rol en bijdrage

In de periode 2017-2020:

- versterken we organisaties (podia, verenigingen, festivals) met een jaarlijks evenement en extra activiteiten in de kernen (Centrum Zeist, Austerlitz, Bosch en Duin, Huis ter Heide en Den Dolder) in hun rol en inzet op culturele diversiteit;
- verleiden we organisaties om hun aanbod substantieel aan te passen aan de diversiteit van de samenleving en de vraag die daaruit voortvloeit;
- is de expertise en het netwerk van het Beauforthuis beschikbaar ter ondersteuning hiervan;
- houden we de sector scherp op het thema diversiteit, door het geregeld te agenderen voor bijeenkomsten met de sector (cultureel café-avonden).

²⁶ Een aantal van de hier genoemde punten zijn ook op de "prikborden" terug te vinden, zij het niet altijd zo specifiek.

²⁷ Deze paragraaf is een nadere uitwerking van paragraaf 3.4 (Vraaggericht) en hoofdstuk 2 (Uitgangspunten). Ook een aantal "prikbord-briefjes" komen terug in deze paragraaf.

Speerpunt 9. Kunst in de openbare ruimte²⁸

Status quo

Door de beëindiging van het Convenant Beeldende Kunst met de provincie Utrecht zijn de middelen voor kunst in de openbare ruimte sinds 2009 sterk afgenomen. Daardoor kunnen minder kwalitatief hoogwaardige kunstprojecten worden uitgevoerd en is het lastiger voor de gemeente om met externe partijen te onderhandelen over het inruimen van geld en plek voor beeldende kunst in projecten in de openbare ruimte.

Recent is de gemeentelijke collectie opgeschoond. De gemeente heeft een aantal bijzondere werken in bruikleen of bezit die in sommige gevallen met inspanning van derden worden beheerd.

Kansen en ambities

Zeist kent een sterke traditie in het realiseren van hoogwaardige beeldende kunst in de openbare ruimte. Deze zetten we in weerwil van de bezuinigingen van de provincie graag voort. Daarom zijn we actief op zoek naar kansen voor crossovers met beeldende kunst in de openbare ruimte, zoals in de stationsomgeving, het Centrum en in andere projecten. We proberen aan te haken op de provinciale inzet in grotere publieke werken en herinrichting. Door in een vroeg stadium het belang van kunst en vormgeving voor de ruimtelijke invulling en de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van een gebied aan te geven, kan er tijdig een budget binnen de projectbegroting worden veiliggesteld voor kunsttoepassingen, zoals het geval was bij de bouw het nieuwe gemeentehuis van Zeist.

Met kunst in de openbare ruimte willen we vooral het verhaal vertellen van de geschiedenis en betekenis van locaties (vanuit erfgoed) en extra betrokkenheid organiseren van omwonenden bij het vormgeven en inrichten van de openbare ruimte.

In het kader van cultuurvisie wordt voorgesteld een nieuwe systematiek in te voeren voor gemeentelijke fondsvorming ten behoeve van kunst in de openbare ruimte in de vorm van een Percentageregeling Beeldende Kunst. Van de bouwsom van met gemeentelijke gelden tot stand gekomen gebouwen en andere openbare werken met uitzondering van vervangings- en onderhoudsinvesteringen, zou dan een percentage gereserveerd worden voor het realiseren van kunst in de openbare ruimte. Daarin ligt een rol voor de Adviescommissie Beeldende Kunst en Vormgeving (ABKV).

Het idee is om uit te gaan van 1,5% bij stichtingskosten tot € 450.000,- en 1% bij stichtingskosten vanaf € 450.000,-. Bestedingen uit het Fonds Percentageregeling Beeldende Kunst kunnen door het College worden goedgekeurd, waarbij zij zich laat adviseren door de ABKV.

Gemeentelijke rol en bijdrage

In de periode 2017-2020:

- zorgen we voor vroegtijdige betrokkenheid van het aspect kunst bij grootschalige nieuwbouw- en herstructureringsprojecten ;
- voeren we een Percentageregeling Beeldende Kunst in om gelden te reserveren voor kunst in de openbare ruimte;
- zoekt de gemeente (ABKV) steeds naar cofinanciering van kunstprojecten bij de Provincie Utrecht, het Rijk, culturele fondsen en (commerciële) instellingen in Zeist.

---

²⁸ Dit speerpunt is ambtelijk toegevoegd. Vanuit de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de openbare ruimte hebben wij hier een rol. Dit is niet genoemd door de sector in haar advies en niet door de raad in de aanscherping van het advies.

Speerpunt 10. Positioneren en preciseren gemeentelijke rol

Status quo

Het interactieve traject ter voorbereiding op deze Cultuurvisie bracht al veel beweging, samenwerking en vernieuwing tot stand. Om al die goede bijeffecten te optimaliseren, heeft de gemeentelijke accountmanager kunst en cultuur al min of meer de rol van cultuurmakelaar op zich genomen. Deze aanpak is zeer effectief geweest, gezien de vele initiatieven die sindsdien tot stand zijn gekomen. Om de netwerkvorming, ontmoeting en samenwerking te ondersteunen, is in het najaar van 2016 een eerste cultureel café georganiseerd.

Kansen en ambities²⁹

De rol van de gemeente is niet langer “zorgen voor” maar “zorgen dat”. De eigen kracht van de culturele sector staat voorop. De gemeente speelt de complementaire rollen van ondersteuner en verbinder en draagt zo bij aan het vergroten van synergie en samenhang. Zij bewaart overzicht, enthousiasmeert, reflecteert, helpt op weg, maakt wegwijs, zorgt voor afstemming en coördinatie, brengt contacten tot stand en ontsluit kennis. Zij versterkt en vergroot het netwerk, brengt partijen in contact en koppelt vraag en aanbod. Dit vergt de inzet van de accountmanager cultuur als gemeentelijke cultuurmakelaar, die stuurt op uitvoering van deze cultuurvisie.

Naast een gemeentelijke cultuurmakelaar zouden er vanuit de culturele sector ook cultuurmakelaars kunnen worden aangewezen met een specifieke portefeuille. Van iedere cultuurmakelaar verwachten we een proactieve en ondernemende houding, goede communicatieve vaardigheden en een brede kennis van de sector, zowel lokaal als bovenlokaal.

De gemeente houdt haar rol als subsidieverstrekker. Dat vergt heldere kaders. Daarin staan de volgende punten centraal:

- aansluiting bij de (speerpunten van de) cultuurvisie;
- planmatig en projectmatig werken;
- inhoudelijke ambities vormen het vertrekpunt en zijn geplaatst in een eigen strategisch kader (visie, missie, meerjarenplan en werkplan) en een breder strategisch kader (netwerk en omgeving)
- ondernemerschap en een gezonde financieringsmix:
- co-creatie van functies en taken;
- ambities: plaats inhoudelijke accenten;
- netwerken: positioneer eigen ambities in een breder netwerk en kader;
- cross-overs met onderwijs, welzijn, zorg, recreatie, toerisme, bedrijfsleven

De gemeentelijke cultuurmakelaar stuurt vanuit de cultuurvisie op de inhoud en kwaliteit van de subsidieaanvragen en bewaakt het verantwoordingstraject. Zie hiervoor verder hoofdstuk 3.

Gemeentelijke rol en bijdrage

In de periode 2017-2020:

- bepalen raad en college de meetpunten voor de effectiviteit van het beleid;
- zet de gemeente een cultuurmakelaar in als verbinder en ondersteuner van het culturele veld;
- zorgt de cultuurmakelaar voor geregelde ontmoetings- en overlegmomenten op basis van voor de sector zinvolle thema's en contacten;
- monitort de raad de voortgang van de uitvoering van de cultuurvisie en de speerpunten aan de hand van (de meetpunten in) de jaarprogramma's en jaarverslagen;
- overleggen sector en raad in deze beleidsperiode twee maal;
- vindt regelmatig overleg plaats tussen de sector en de portefeuillehouder.³⁰

²⁹ Deze invulling komt overeen met hetgeen de sector in het interactieve traject naar voren heeft gebracht. Door voortschrijdend inzicht zijn enkele accenten verlegd, maar die werken slechts versterkend ten opzichte van het advies van de sector.

³⁰ De culturele sector heeft tijdens het interactieve traject aangegeven een grote afstand te ervaren met het gemeentebestuur en behoefte te hebben aan regelmatig contact om de gezamenlijke voortgang en de voornemens te bespreken.

Hoofdstuk 3. Financiering en subsidiëring

Uitgangspunt voor deze cultuurvisie was uitvoering binnen de bestaande budgetten. Zeist geeft in vergelijking met soortgelijke gemeenten een bescheiden budget uit aan cultuur: € 55,- per inwoner per jaar ten opzichte van gemiddeld € 125,- in andere gemeenten. Daarbinnen is het slechts beperkt mogelijk om uitvoering te geven aan deze visie en ambities, en zullen we moeten temporiseren en improviseren. De basis voor de huidige meerjarenbegroting is in 2012 gelegd in de Bezuinigingsdialoog. In deze begroting is per jaar € 3.300.000 beschikbaar voor kunst en cultuur binnen het programma Cultuur, zie bijlage 1. Een derde van dat budget is bestemd voor huisvestingslasten. Dat is vergeleken met andere gemeenten een mooie ratio.

Van het totale budget gaat circa 80% deel naar de grote instellingen: Bibliotheek, Kunstenhuis/ Muziekschool en Figi-Theater (gemeentelijke bijdrage programmering). De instandhouding en het functioneren van dergelijke instellingen is in belangrijke mate afhankelijk van gemeentelijke gelden. Dat beperkt de mogelijkheden om flexibel te zijn en op jaarbasis te schuiven met budgetten: dat raakt namelijk meteen aan de bedrijfsvoering en continuïteit van deze voorzieningen. Daar staat tegenover dat de gemeentelijke bijdragen worden verstrekt op basis van voorwaarden en/of afspraken. Dat geeft de mogelijkheid om accenten te leggen.

De overige 20% van de begroting van kunst en cultuur wordt besteed aan het ondersteunen van amateurkunst en kleine(re) initiatieven. Vooral dat is het gedeelte waar ruimte zit om te sturen op de speerpunten uit deze visie.

Om te sturen op de speerpunten uit deze visie, is het nodig om onze subsidievoorwaarden en prestatieafspraken daar goed op af te stemmen. Prestatieafspraken maken we met grote instellingen. Alleen zij komen nog in aanmerking voor instandhoudingssubsidies. Voor kleinere organisaties willen we toe naar ondersteuning op basis van de zichtbare bijdrage van die organisaties aan activiteiten in Zeist en ten behoeve van versterking van netwerkvorming en samenwerking, bestuurskracht, vrijwilligersmanagement, fondsenwerving en publieksbereik. Dat betekent het inzetten van budget voor workshops, trainingen en bevorderen van samenwerking, gefaciliteerd door een (grotere) culturele instelling en/of door netwerkorganisaties. Zo bereiken we een steviger fundament voor kunst en cultuur, omdat we het ondernemerschap van de sector versterken.

De komende beleidsperiode leggen we accent op zichtbare resultaten en effecten. Wat draagt de voorziening zichtbaar bij aan de missie, visie en speerpunten op het gebied van cultuur? Wat levert het op aan extra – voor Zeist en de Zeistenaren zichtbare – activiteiten?

Ook dat heeft overigens beperkingen: vooral voorzieningen met een eigen accommodatie zijn nu eenmaal (veel) geld kwijt aan huur of afschrijving, onderhoud, energielasten en dergelijke. Door slim omgaan met de ruimte – medegebruik door derden – kunnen instellingen deze lasten tot op zekere hoogte verlagen en ruimte creëren voor nieuwe activiteiten en plannen. De gemeentelijke cultuurmakelaar kan daar een rol in vervullen door in goede afstemming met bijvoorbeeld de samenwerkende podia vraag en aanbod, expertise en outillages onderling uit te laten wisselen. Zo gaat het de sector zeker lukken om meer te doen met hetzelfde geld. Maar om de ambities van gemeente, sector en samenleving daadwerkelijk te kunnen verwezenlijken, is een bescheiden verhoging van het budget toch noodzakelijk. Om een indicatie te geven: met een extra investering van jaarlijks € 500.000,- (een verhoging met circa € 8,- per inwoner) kan naar verwachting de basis op orde komen en ontstaat de zo wenselijke stevige ruimte voor nieuwe initiatieven. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de bijlage 4.

Deel 2: Advies van samenleving en sector

Inleiding

Zeist is rijk aan cultuur³¹ en aan kansen om het culturele leven te verrijken en te versterken. Daarom luidt de titel van deze cultuurvisie *Zeist, kans- en cultuurrijk!*

Voor de gemeente is cultuur (lees: kunst, cultuur, media en erfgoed) geen doel op zich, maar een middel waarmee we de kwaliteit van wonen, werken en recreëren kunnen vergroten. Een bruisend cultureel en maatschappelijk leven maakt en houdt Zeist aantrekkelijk voor bewoners, ondernemers en bezoekers. Zoals benoemd in het coalitieakkoord *Samen kansen pakken* is dat niet alleen een verantwoordelijkheid van de gemeente, maar ook en vooral van de gemeenschap: inwoners, bedrijven, culturele instellingen en hun netwerken. Daarom hebben we in een reeks interactieve sessies samen met alle betrokkenen verkend wat we van belang vinden, hoe we het culturele leven zouden moeten ondersteunen en waar we nieuwe kansen zien om cultuur in Zeist te verrijken en versterken. Deze cultuurvisie, die overigens nauw aansluit bij landelijke ontwikkelingen op het gebied van cultuur (zie bijlage 1), is de uitkomst van die verkenning.

De cultuurvisie krijgt beleidsmatig handen en voeten in de gemeentelijke Cultuurvisie 2017-2020. Daarin is preciezer weergegeven wat we met elkaar willen bereiken. De cultuurvisie verwoordt vooral de door samenleving en gemeente breed gedragen kijk op de rol en het belang van de culturele sector en de manier waarop maatschappelijke partijen en de gemeente de komende jaren samen aan de slag gaan om het culturele leven te versterken.

We zijn het met elkaar eens over waar we voor staan en waar we voor gaan. Hoe we daar precies komen, leggen we gedeeltelijk vast in de Cultuurvisie, in prestatieafspraken en een goede planning- en controlcyclus. We kiezen er echter bewust voor om het wat en hoe grotendeels vrij te laten, omdat het belangrijk is om voldoende ruimte te geven aan de dynamiek in het veld.

Er ligt een stevige basis om als gemeenschap en gemeente samen de schouders te zetten onder de verrijking en versterking van ons culturele leven. De dragende pijlers van het Zeister culturele leven zijn enerzijds het bloeiende verenigingsleven, dat actief gesteund wordt door bewoners en bedrijven, en anderzijds de professionele spelers die als het ware de culturele basisinfrastructuur van Zeist vormen. De vitaliteit en kracht van dat geheel kwam duidelijk tot uiting tijdens de interactieve sessies ter voorbereiding op deze visie. Wanneer we hier spreken van “we”, bedoelen we dan ook alle partijen die een aandeel hebben in het culturele leven in Zeist.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 beschrijft de status quo: het vertrekpunt van deze visie en het bijbehorende beleid. De uitgangspunten die aan de visie ten grondslag liggen, staan in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 komen de bouwstenen aan de orde waarmee we het culturele leven in Zeist de komende jaren denken te versterken. Hoofdstuk 4 verwoordt op hoofdlijnen de plannen en wensen voor de komende jaren. De nadere beleidsmatige uitwerking daarvan volgt in de Cultuurvisie. Hoofdstuk 5 geeft een samenvattende, schematische weergave van de visie en de lokale context daarvan.

De landelijke beleidscontext wordt kort weergegeven in bijlage 1. Bijlagen 2 en 3 geven inzicht in (de uitkomsten van) het interactieve proces dat aan deze visie voorafging. In bijlage 5 is een procesbeschrijving van het proces opgenomen.

---

³¹ In dit verband op te vatten als “het geheel van geestelijke verworvenheden van een land, volk enz.; beschaving: eetcultuur, wooncultuur”. Bron: <http://www.vandale.nl/>

1. Startpunt: *state of the art* in Zeist anno 2017

Zeist heeft een stevige culturele infrastructuur. Die is de afgelopen decennia ontstaan door een combinatie van eigen kracht van instellingen en samenleving gecombineerd met een bescheiden dosis gemeentelijke inzet en ondersteuning. Door de al aanwezige instellingen, podia, verenigingen en (nieuwe) platforms en samenwerkingen beschikt Zeist over een breed scala aan accommodaties en voorzieningen. Dat zorgt voor een steeds gevarieerder aanbod van activiteiten en producties in alle kleinere en grotere kernen van de gemeente. Mede dankzij een intensieve en interactieve aanloop naar een nieuwe Cultuurvisie vinden steeds meer instellingen, inwoners en ondernemers elkaar en de gemeente. Ook in nieuwe samenwerkingen en initiatieven. De sector heeft een robuuste basis in enerzijds het verenigingsleven, anderzijds een keur aan solide professionele instellingen. Een deel daarvan, onze culturele basisinfrastructuur, is zeer laagdrempelig en direct toegankelijk voor de hele bevolking. Denk aan de bibliotheek (IDEA), het KunstenHuis mét Muziekschool en podia zoals Figi-theater. Een ander deel is meer op specifieke doelgroepen of taken gericht (Beauforthuis, Zeister Muziekdagen, Cultuur Zeist). Verder telt Zeist diverse goed functionerende projectorganisaties en samenwerkingsverbanden, zoals het Netwerk Cultuureducatie, Cultuur Zeist en Het Geheugen van Zeist. Gecombineerd met het rijke verenigingsleven wordt zo een belangrijk deel van het culturele aanbod al goed verzorgd. Ook de inwoners zijn betrokken³² en voor een deel zelf cultureel zeer actief. De creatieve en culturele ontwikkeling van jeugd en jongeren krijgt veel aandacht. Ook is er nu al sprake van een rijke migrantencultuur. Zo realiseren we met elkaar een bloeiend cultureel leven met een relatief lage overheidsbijdrage.

Onze culturele sector is energiek en gemotiveerd en staat open voor innovaties. Men wil graag (meer) gebruik maken van elkaars expertise, inzet en voorzieningen. Om samenwerking en kennisdeling aan te wakkeren, is er behoefte aan gelegenheden en plekken om elkaar te ontmoeten en aan een partij die samenwerkingsmogelijkheden en -behoeften signaleert en verbindingen legt. Hoog op de samenwerkingsagenda van de sector staan issues zoals versterking van cultureel ondernemerschap, vrijwilligersmanagement, fondsenwerving, netwerken en het gezamenlijk smeden van plannen. De uitgangssituatie is dus prima: het culturele leven in Zeist is bloeiend en rijk, staat stevig op eigen benen en heeft een duidelijke samenwerkingsagenda voor de komende jaren. Dat vormt een gezonde voedingsbodem voor verdere groei en versterking. We gaan uit van wat er is en bouwen van daaruit de komende jaren verder.

---

³² In de Stemwijzer voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 stond cultuur in Zeist op de 10^e plaats van de onderwerpen die door gebruikers van de Stemwijzer extra gewicht kregen toegekend. Door 1722 personen werd dit onderwerp als belangrijk aangemerkt. Amateurkunst werd door 648 mensen apart aangemerkt als onderwerp dat extra gewicht zou moeten krijgen. Cultuur en amateurkunst samen werden dus door 2370 mensen als belangrijk bestempeld. Ter vergelijking: op 1 stond de koopzondag (2818), op 2 zorg (2505) en op 3 bomkap (2282).

2. Uitgangspunten: van, voor en met elkaar

2.1 Van elkaar

Geen mens is en kan zonder cultuur. Mensen hebben een universele behoefte om zich te onderscheiden van en te verbinden met anderen, bijvoorbeeld in kleding en gewoonten en via uitingen in woord, beeld en gebaar. Cultuur vermaakt vrijwel altijd, maar is steevast meer dan vermaak. Het laat mensen zien waar ze vandaan komen en hoe ze kijken naar zichzelf, elkaar en hun omgeving en biedt hen daarop nieuwe en verrassende perspectieven. Cultuur verrijkt, inspireert, biedt kansen voor ontplooiing en ontwikkeling, boeit en brengt bijeen.

In onze cultuurvisie en in het cultuurbeleid focussen we de komende jaren op culturele organisaties, initiatieven en uitingen die eigen zijn aan Zeist en die de Zeister gemeenschap na aan het hart liggen. Dat betekent veel aandacht voor erfgoed en voor organisaties en activiteiten die passen bij de maat, het karakter en de samenstelling van de gemeenschappen in de kernen die tot onze gemeente behoren.

2.2 Voor elkaar

Centraal in deze visie staat het belang van cultuur voor de Zeister gemeenschap. We zien cultuur als een verbindend element tussen mensen dat mede zorgt voor het welbevinden en de ontwikkeling van iedereen: jong en oud, in Zeist of elders geboren en getogen. Daarnaast is cultuur bij uitstek een middel om Zeist goed op de kaart te zetten en de gemeente aantrekkelijk te maken en te houden voor bewoners, bedrijven en bezoekers.³³ Daarmee vertegenwoordigt een rijk cultureel leven ook een sociaal en economisch belang.

2.3 Met elkaar

Het zijn allereerst de lokale makers, organisatoren, inwoners en bedrijven die staan voor de waarde van cultuur in onze kernen. Het culturele leven groeit van onderop, is van en voor de gemeenschap. Het bruisende culturele klimaat in Zeist blijft in stand dankzij de vaak tomeloze inzet van mensen, organisaties en culturele netwerken, door cultureel ondernemerschap en een stevig lokaal draagvlak van trouwe vrijwilligers, vrijgevig donateurs en sponsors en enthousiast en nieuwsgierig publiek. Dát is de basis van het culturele leven in Zeist en dat moet ook vooral zo blijven.

Uit het interactieve visietraject bleek dan ook dat er brede overeenstemming is over de opvatting dat de gemeente op dit terrein de tweede viool speelt. Zij komt pas in actie als er extra inzet, ondersteuning en facilitering nodig is voor zaken die we gezamenlijk van belang vinden, die het culturele leven als geheel versterken en/of die het zonder extra ondersteuning niet redden. Daarbij denken we vooral aan:

- samenwerking in de sector (signaleren, verbinden en faciliteren);
- kwetsbaar, vernieuwend en cultuur-educatief aanbod;
- doelgroepen voor wie cultuur minder vanzelfsprekend bereikbaar is (met name jongeren, ouderen en nieuwkomers);
- (de laagdrempelige toegankelijkheid van) onze culturele basisinfrastructuur.

Steeds opnieuw stellen we met elkaar – culturele sector, gemeente, ondernemers en inwoners – eerst de vraag of en hoe cultuur op eigen benen kan staan en zo niet: of het nodig en mogelijk is om zaken met een op maat gesneden steuntje in de rug verder te helpen.

---

³³ Zie Gerard Marlet en Clemens van Woerkens, [Atlas 2015 voor gemeenten \(Nijmegen 2015\)](#), p. 14-16.

3. De bouwstenen

Op het stevige fundament dat er al ligt, bouwen we de komende jaren met vereende krachten verder om het culturele leven in Zeist sterker en beter te maken. We werken daarbij met de volgende bouwstenen:

3.1 Sociale en economische meerwaarde

Cultuur brengt tot uitdrukking wat er leeft in de samenleving. Muziek, beeldende kunst, podiumkunsten en erfgoed: het laat zien wie we (willen) zijn en wat we belangrijk vinden. Dat neemt niet weg dat cultuur in Zeist ook kan worden ingezet als middel om andere doelen te bereiken. Door cultuur in te zetten als aanjager in cross-overs met andere werkvelden, kan de sector een bijdrage leveren aan sociale beleidsdoelen zoals integratie, participatie, sociale cohesie en scholing en ontwikkeling. Ook kan cultuur in samenwerking met ondernemers een wezenlijke bijdrage leveren aan economische beleidsdoelen zoals stadsmarketing en -branding, versterking van de levendigheid van de kernen, de lokale (vrijtijds)economie, recreatie en toerisme en de congresmarkt, dat laatste bijvoorbeeld in koppeling met Q4 en Utrecht Science Park. Zo'n meerwaarde is al zichtbaar in het Taalhuis (cultuur en onderwijs), De Peppel (cultuur en welzijn), het Netwerk Cultuureducatie (onderwijs, welzijn, cultuur/sport), de Beeldenroute (cultuur en vrijetijdseconomie), beeldende kunst (cultuur en ruimtelijke ordening) en de samenwerkingen in onder meer Het Slot (cultuur en erfgoed). De culturele sector zelf wint hierdoor aan maatschappelijk belang, stevigheid en draagvlak.

3.2 Eigen kracht als voedingsbodem

De voedingsbodem van het culturele leven in Zeist is de grote betrokkenheid van inwoners en bedrijven, die zich uit in de actieve inzet van de vele amateurkunstenaars, vrijwilligers, donateurs en sponsors. Die eigen kracht is de belangrijkste bouwsteen die we hebben. Als die ontbreekt, kunnen we niet bouwen. Initiatieven en organisaties die gedragen worden door de gemeenschap en in een duidelijke behoefte voorzien, maar waarvan de voedingsbodem verrijking kan gebruiken, is het zaak dat de gemeente waar en indien nodig gericht ondersteunt. Waar die voedingsbodem ontbreekt, zien we voor de gemeente geen eerste rol.

3.3 Diversiteit

Veelvormigheid en veelkleurigheid zijn wezenskenmerken van cultuur. Zo ook in Zeist. De diversiteit aan cultuuruitingen is groot: van beeldende kunst tot literatuur, van hiphop tot klassieke muziek, van dans tot (muziek)theater. Datzelfde geldt voor de diversiteit aan culturele achtergronden. De Zeistenaren van vandaag komen van overal en nergens. We hechten aan die culturele diversiteit en geven ruimte aan maatschappelijke organisaties en culturele initiatieven die inspelen op de behoeften van specifieke doelgroepen. Om verkokering en versnippering te vermijden, moedigen we samenwerking aan. Mensen besteden namelijk niet (veel) meer tijd aan kunst en cultuur als er meer aanbod is. De kunst is om gezamenlijk een steviger aanbod neer te zetten dat voor allerlei publieksgroepen interessant en aantrekkelijk is.

3.4 Vraaggericht

Cultuur is van en voor iedereen. Toch nemen niet alle Zeistenaren deel aan het culturele leven. Doelgroepen zoals de jeugd, jongeren, ouderen, nieuwkomers en inwoners met een achtergrond uit andere herkomstgebieden bezoeken minder vaak culturele activiteiten en zijn in verhouding minder actief in de sector. Om daarin verandering te brengen, zullen we allereerst in kaart moeten brengen waaraan zij behoefte hebben. Vraag en aanbod moeten goed op elkaar worden afgestemd.

3.5 Typisch Zeist

De eigenheid van Zeist is een belangrijke kwaliteit van ons culturele leven. We richten ons op cultuur die past bij Zeist en uitdrukking en voeding geeft aan de lokale identiteit. Dat betekent dat we de kleinschaligheid koesteren, dat de culturele sector aansluiting moet zoeken bij de inwoners en hun belevingswereld en dat we gericht zijn op de betekenisgeving van onze eigen leefomgeving. We geven ruim baan aan ambities die passen bij de aard en de schaal van Zeist. Groot zijn door klein te blijven,

daar zit de onze kracht. Groeien initiatieven uit tot regionaal of zelfs landelijk niveau, dan is dat prachtig, maar het is geen doel op zich.

3.6 Erfgoud van Zeist

Wie Zeist zegt, zegt erfgoed. Cultureel erfgoed is 'het goud van Zeist'. Het vertelt vele verhalen, die samen het geschiedverhaal van Zeist vormen. Daarom kan samenwerking juist in de erfgoedsector zoveel meerwaarde hebben. Netwerkvorming en samenwerking is al goed op gang in het kader van Het Geheugen van Zeist. Nu is er behoefte aan een nieuwe visie op erfgoed en nieuw erfgoedbeleid. Innovatie en versterking van de samenwerking speelt daarbij een belangrijke rol. De komende tijd gaan de erfgoedpartners daarmee samen aan de slag.

Het is zaak om het monumentenbeleid en de kwaliteit van onze monumenten in het erfgoedbeleid goed tot hun recht te laten komen. Een deel van ons ruimtelijk erfgoed is op basis van de Erfgoedwet aangewezen als Rijksmonument en/of Beschermd Stads- en Dorpsgezicht. Daarnaast telt Zeist 1500 gemeentelijke monumenten. Samen zijn die in hoge mate bepalend voor de kwaliteit van onze leefomgeving en samen vertellen zij een schat aan verhalen die de lokale gemeenschap kunnen verbinden.

Het Slot is het Zeister icoon bij uitstek. Het biedt geweldige kansen met name voor culturele activiteiten en evenementen; hetzij als bijzonder decor, hetzij voor cultuureducatieve doeleinden, hetzij vanuit exploitatieoogpunt. Het rijke ensemble van de Stichtse Lustwarande met haar Buitenplaatsen kent haar oorsprong én bevindt zich voor een groot deel in onze gemeente. Ook dat bepaalt mede de aantrekkelijkheid van Zeist en omgeving als plaats om te wonen, te ondernemen en te recreëren. De aanwezigheid en nabijheid van militair erfgoed (Austerlitz, Park Vliegbasis Soesterberg) is eveneens een kwaliteit, die de komende jaren ook door de provincie Utrecht verder ontwikkeld en benut wordt en daardoor nieuwe kansen biedt.

4. Plannen en wensen

4.1 Nieuwe verhoudingen creëren

De verantwoordelijkheden voor het culturele leven verschuiven van de gemeente naar culturele organisaties en initiatiefnemers zelf; voor de gemeente is volgens de deelnemers aan het interactieve visietraject een complementaire en ondersteunende rol weggelegd daar waar het nodig en/of kansrijk is. Dat vergt van de spelers in de culturele sector meer samenwerking en meer ondernemerschap, met name met het oog op mogelijkheden voor crossovers met welzijn, zorg, onderwijs, vrije tijdseconomie en recreatie. Een efficiënter en effectiever gebruik van voorzieningen bijvoorbeeld, kan daarvan het resultaat zijn. Het vraagt ook om een andere manier van met elkaar omgaan, andere werkafspraken, een andere wijze van financiering. Meer gericht op het functioneren van het geheel in plaats van op dat van afzonderlijke spelers; (ook) kijken naar wat kan zijn, in plaats van naar wat er altijd was. Het is daarbij wenselijk het afwegingskader voor gemeentelijke ondersteuning van initiatieven en instellingen door de gemeente te ontlenen aan de hoofdstukken 3 en 4 van deze visie.

4.2 Innovatie stimuleren

Zeist staat open voor nieuwe culturele initiatieven. De sector zelf zoekt naar innovatie van samenwerkingsvormen en -verbanden, programmering, presentatie, communicatie en marketing. De gemeente zou vooral die plannen en nieuwe initiatieven moeten ondersteunen, die een extra impuls kunnen leveren aan de kwaliteit en de diversiteit van het culturele aanbod. Daarbij hebben culturele initiatieven die de samenleving een spiegel voorhouden en aanzetten tot ontwikkeling of reflectie een streepje vóór. Daarmee brengen we tot uitdrukking dat we het van belang vinden dat cultuur ook een diepere laag kan aanboren.

4.3 Kenbaar en zichtbaar maken

Om mensen te mobiliseren om culturele activiteiten te bezoeken of daaraan bij te dragen, moeten ze weten wat er te doen is. Daaraan valt nog het nodige te verbeteren. Dat kan bijvoorbeeld met een (digitaal) portaal waarop alle activiteiten te vinden zijn. Maar het is minstens zo belangrijk om mensen cultuur letterlijk te laten tegenkomen, door pop-up optredens op straat bijvoorbeeld, of door als instelling naar buiten te treden en 'reuring' te veroorzaken met culturele evenementen, een festival of nieuw initiatief.

4.4 Samenwerking aangaan

Samen kun je meer dan alleen. We zoeken in Zeist dan ook naar samenwerking, niet als doel op zich, maar als middel om het culturele leven te verrijken, te verlevendigen en te versterken. Het behouden van eigenheid is daarbij een voorwaarde, zowel om instellingen over de streep te krijgen als om interessante combinaties en cross overs te laten ontstaan. Zo kunnen instellingen versnippering tegengaan en samen zorgen voor aanbod met meer impact, uitstraling en zeggingskracht. Dat is van belang omdat mensen niet meer tijd gaan besteden aan cultuur bij een breder of groter aanbod. Daarom is het verstandig om de spoeling te concentreren in plaats van te verdunnen.

Samenwerking kan veel opleveren, maar kost zeker in het begin ook veel tijd en energie. De gemeente zou de sector daarbij moeten helpen door een verbindende en faciliterende rol te spelen. De noodzaak om elkaar beter te leren kennen en vinden geldt niet alleen voor instellingen in relatie tot hun publiek, maar ook voor instellingen onder elkaar. Om alle kansen voor samenwerking en synergie te kunnen pakken, moet daar nodig iets aan gedaan worden.

Het interactieve proces in de aanloop naar deze cultuurvisie maakte duidelijk hoeveel hiermee te winnen is. Thema-avonden of culturele cafés kunnen in deze behoefte voorzien en veel nieuw elan losmaken. Dergelijke ontmoetingsmomenten zijn ook nuttig in het kader van kennisuitwisseling en allerhande praktische vragen en behoeften.

4.5 Ondernemerschap versterken

De eigen kracht van culturele spelers is een belangrijke bouwsteen voor de versterking van de sector. Ondernemerschap wordt dan ook steeds belangrijker. Dat vraagt in sommige gevallen nog wat ondersteuning. In aansluiting op wat hierboven wordt gezegd over de veranderende rolverdeling moeten ondernemende culturele instellingen ook kijken naar hun eigen bijdrage aan het grotere geheel. De gemeente zou hen moeten vragen om heldere (jaar)afspraken en een regelmatige evaluatie van de voortgang. Als gemeente dagen we de culturele sector uit om cultureel ondernemerschap in te zetten voor een sterk en innovatief cultureel aanbod.

4.6 Gemeentelijke rol preciseren

Door mede op basis van deze visie de gemeentelijke cultuurvisie vast te stellen, brengt de gemeente samenhang en focus aan in het cultuurbeleid. De gemeente speelt idealiter de rol van katalysator die ontwikkelingen sneller doet verlopen. Die rol voorziet in de behoefte van zowel de culturele sector als het gemeentebestuur en sluit aan bij de in hoofdstuk 2 verwoorde uitgangspunten. Het is belangrijk dat de gemeente signaleert, overzicht bewaart, inspireert, verbindt, ondersteunt en afstemt en dat zij de ondersteuning voortzet aan de samenwerking op het niveau van Cultuur Zeist, het Netwerk Cultuureducatie, Het Geheugen van Zeist, het Podia-overleg, Slotgebruikers, Beeldende kunst, verenigingen en Federatie Amateur Podiumverenigingen (FAP). Ook is het zaak dat de gemeente prestatieafspraken maakt en bewaakt met en over laagdrempelige basisvoorzieningen en zorgt voor een recht- en doelmatige besteding van het cultuurbudget. De sector zelf wil graag op een laagdrempelige manier in contact blijven met de gemeente en heeft de wens de accountmanager cultuur de rol van lokale cultuurmakelaar te geven. De sector heeft ook behoefte aan geregeld contact met de raad(sleden). Daarom is het wenselijk jaarlijks enkele momenten te kiezen om gezamenlijk terug en vooruit te kijken en nieuwe werkafspraken te maken.

Financiële middelen

In Zeist doen we veel met een bescheiden budget. Per inwoner geven we circa € 55,- aan gemeentelijke middelen uit aan cultuur. Veel gemeenten van gelijke omvang besteden al gauw het dubbele. Circa 80% van het cultuurbudget gaat naar een aantal grote instellingen. De resterende 20% wordt vrijwel volledig besteed aan lopende (kleinere) initiatieven en organisaties.³⁴ Hoewel Zeist nu niet (verder) bezuinigt op cultuur, blijft het budget voor nieuwe activiteiten en innovaties zodoende beperkt. Daarom moeten we ons eerst en vooral richten op mogelijkheden binnen de bestaande financiële kaders. Juist daarom is samenwerking zo belangrijk: door slim de krachten bundelen meer te doen met hetzelfde geld, bijvoorbeeld door samen te investeren in de kenbaarheid en zichtbaarheid van het culturele aanbod of door middel van bundeling van mensen en middelen toch de ruimte creëren voor nieuwe initiatieven. Ook als nu om extra middelen van de gemeente worden gevraagd, zouden we graag zien dat de bouwstenen, plannen en wensen uit deze Cultuurvisie leidend zijn bij de beoordeling. Vanzelfsprekend blijven de algemene subsidieregels (inclusief de uitkomsten van de herijking), het gemeentelijk vastgoedbeleid, vergunningenbeleid en dergelijke van toepassing.

---

³⁴ Hierin is Zeist vergelijkbaar met andere gemeenten.

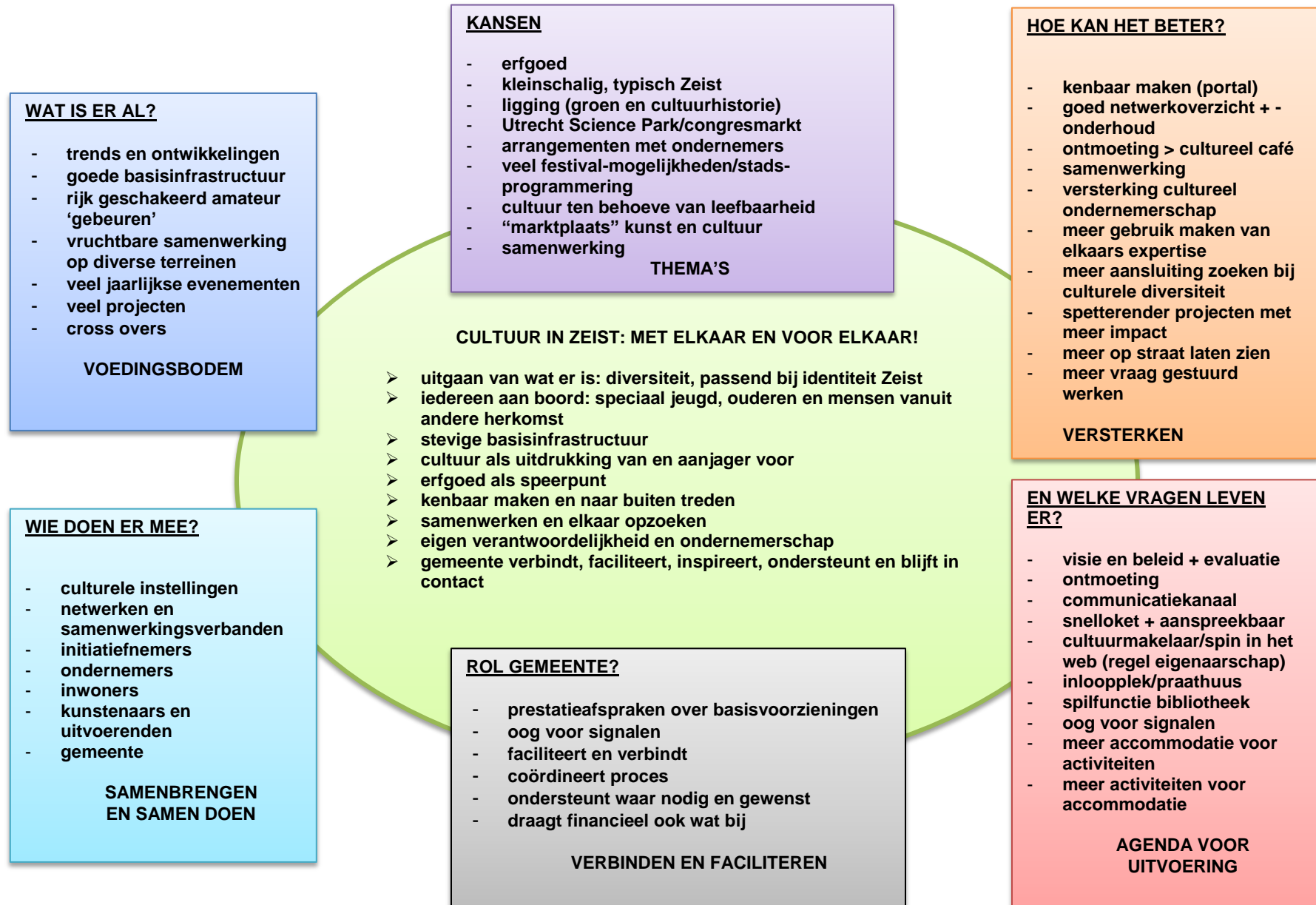
Bijlage 1: Context: landelijke trends en ontwikkelingen op het gebied van cultuur

In een presentatie aan de start van het interactieve proces gaf Cor Wijn van BMC ons inzicht in de landelijke context. Zijn bevindingen vormen de basis voor deze bijlage. Wat opvalt, zijn de sterke parallellen tussen de ontwikkelingen in den lande en die in Zeist.

ALGEMENE TRENDS	CULTUUR IN ZEIST
Opkomst van de media-maatschappij: worldwide web, social media, interactiviteit, mobiel bereik;	Men onderkent dat en voelt de behoefte aan een gezamenlijk digitaal kanaal of portal, waar alle informatie te vinden is
Nederlander besteedt gem. 3 uur per week aan uitgaan en 6 uur aan hobby's (19 uur aan mediagebruik...)	De actieve beoefening van kunst en cultuur loopt terug, vooral als gevolg van digitaal vermaak. Door de leeftijdsopbouw in Zeist is dat nog niet heel direct merkbaar: veel 50+-ers doen nog wat ze altijd al deden
Kunstbeoefening nog altijd populair	Maar minder onder jongeren en mensen in de spitsuur-periode. Wel veel 50+, die in Zeist goed vertegenwoordigd zijn
Grote concurrentie op de vrijetijdsmarkt	Dat geldt vooral in Zeist: er is zoveel aanbod, dat de spoeling dun wordt en draagvlak en draagkracht onder druk komen te staan
Cultuurconsumenten vertonen zappedrag: men is gewend aan een hoog kwaliteitsniveau en is steeds kritischer bij 'levende kunstuitingen	Het wordt als lastig ervaren om publiek te bereiken, te boeien en aan zich te binden
Cultuurconsumenten zoeken naar (uitingen van) identiteit en authenticiteit	De organisaties onderkennen het belang ervan en hun eigen rol daarin
Cultuurhistorie wint nog alsmaar aan belangstelling	Dit is een sterke kant en een speerpunt voor Zeist. Erfgoedpartners bundelen hun krachten en werken samen om aan die vraag te voldoen
De verworvenheden van de 'verzorgingsstaat' nemen af	De organisaties en initiatiefnemers herkennen dat en nemen hun verantwoordelijkheid
Beroep op eigen verantwoordelijkheid burgers neemt diensgevolge toe;	Zie hierboven. Wel is er behoefte aan ondersteuning om te komen tot meer 'ondernemerschap'

ALGEMENE ONTWIKKELINGEN	CULTUUR IN ZEIST
Clustering van voorzieningen in één gebouw, netwerk of organisatie	Veel partijen zien daarin de Bibliotheek/Muziekschool als brandpunt, waarbij ze graag het beter benutten van deze plek en functie zouden zien
Regionale samenwerking	Idea, fusie Kunstenhuis, Muziekscholen, et cetera
Meer onderscheid tussen ‘stedelijke’ functies (uitgaan, levendigheid, aantrekkelijkheid binnenstad) versus culturele functies in dorpen en wijken	Men ziet dat vooral voor Austerlitz, Den Dolder, Bosch en Duin en Huis ter Heide als een aandachtspunt. Er zijn initiatieven en organisaties, maar men voelt zich kwetsbaar. Anderzijds wordt ook het Centrum als te weinig levendig ervaren. De uitdaging ligt in de balans zoeken tussen bundelen en spreiden
Cultuurinstellingen worden benut voor stadspromotie en citybranding	Zou in Zeist nog wel (veel) beter kunnen met bijvoorbeeld stadsprogrammering: zoek voor jouw activiteit het beste “podium”, zowel letterlijk als figuurlijk
Groeiende discrepantie tussen budget voor ‘stenen’ en budget voor programmering	Vrijwel iedereen heeft behoefte aan een eigen plek en iedereen voelt ook de druk van exploitatie- en accommodatiekosten. Wellicht is er een mogelijkheid voor efficiënter gebruik maken van beschikbare accommodaties. Daarvoor is overzicht van beschikbaarheid en faciliteiten nodig
Stijgende marketingbudgetten	Meer samenwerken en cultuurportal
Zoeken naar draagvlak bij bedrijfsleven (sponsoring) en de bevolking (hogere particuliere bijdragen, meer vrijwilligerswerk)	Sommige partijen zijn daar zeer succesvol in (Zeister Muziekdagen, Beauforthuis); voor anderen is dit een worsteling
Flexibilisering van organisaties	De noodzaak wordt gevoeld, maar de worsteling is groot
Nieuwe samenwerkingsvormen op het snijvlak van publiek en privaat	Men is zich bewust van de verschuiving in traditionele rollen en staat daar ook voor open
Van culturele instellingen wordt ondernemerschap verwacht	Men verwacht dit ook van zichzelf, maar zou graag ondersteuning zien omdat lang niet iedereen de expertise heeft of weet aan te boren

Bijlage 2: Schematische weergave van visie en context

Bijlage 3: Prikborden (uitkomsten interactieve sessies)

prikbord 1 WAT IS ER AL?

WAT IS ER AL?

- trends en ontwikkelingen
- goede basisinfrastructuur
- rijk geschakeerd amateur 'gebeuren'
- vruchtbare samenwerking op diverse terreinen
- veel jaarlijkse evenementen
- veel projecten
- cross overs

VOEDINGSBODEM

Zeist loopt in de pas met landelijke trends en ontwikkelingen. Die zijn meegenomen in deze nota. Zie ook bijlage XX.

Er is een goede (regionale) basisinfrastructuur voor laagdrempelige cultuurdeelname in de vorm van bibliotheek, muziekschool en Kunstenhuis, die organisatorisch en bestuurlijk is samengevoegd.

Er zijn veel mensen die kunst en cultuur een warm hart toedragen en/of zelf actief zijn op dit vlak.

Er is een aantal mooie podia, met elk een eigen aanbod: Figi (theater), Beauforthuis (kleintheater), Peppel (muziek), Muziekschool en Kunstenhuis (actieve cultuurparticipatie), Torenlaantheater (amateur-aanbod), Slot (podiumaanbod). Door meer samen optrekken en deuren open zetten voor elkaars expertise en aanbod, het juiste aanbod op de juiste plek zetten, kan meer diversiteit worden geboden en kunnen nieuwe doelgroepen worden aangesproken. Podia kunnen we meer uitdagen om meer samen te gaan werken.

Er is sprake van een aantal vruchtbare samenwerkingsverbanden, zoals het Netwerk Cultuureducatie, de Erfgoedpartners, Cultuur Zeist, de FAP. Daarmee kan de organisatiegraad en samenwerking verder worden uitgebouwd.

"Zeist boft! Er wordt niet bezuinigd en er is veel moois gaande. Voor een plaats van deze omvang, doet Zeist het qua cultureel klimaat behoorlijk goed. Tel uw zegeningen."
Cor Wijnen, BMC, tijdens de inleiding op de eerste interactieve avond

Er is jaarlijks een aantal evenementen, zoals de Dag der Kunsten, de Historische Doedag, de Open Monumentendag, Zeister Muziekdagen, Open Atelierroute. Deze kunnen worden uitgebreid qua exposure.

Op het gebied van amateurkunst en -cultuur is er in Zeist voor elk wat wils. Denk aan beeldende kunst, muziek, toneel en dans. Zowel om actief deel te nemen als om passief van te genieten.

Cross overs zijn samenwerkingen tussen cultuur en andere sectoren. Bestaande voorbeelden zijn het Taalhuis en het Netwerk Cultuureducatie. Maar ook het gebruiken van algemene ruimten in een verzorgingshuis voor repetities of uitvoeringen is te zien als cross over. Of cultuuractiviteiten, als zingen, schilderen of toneelspelen op een BSO.

Er lopen mooie projecten, o.a. via het Netwerk Cultuureducatie, de bibliotheek, de Erfgoedpartners, Cultuur Zeist. Recente voorbeeld zijn de Kerstmarkt op Het Slot, een documentaire over De Grift e.a.

prikbord 2 WAT ZIJN DE KANSEN?

KANSEN

- erfgoed
- kleinschalig, typisch Zeist
- ligging (groen en cultuurhistorie)
- Utrecht Science Park/congresmarkt
- arrangementen met ondernemers
- veel festival-mogelijkheden/stads-programmering
- cultuur ten behoeve van leefbaarheid
- "marktplaats" kunst en cultuur
- samenwerking

THEMA'S

Erfgoed is in ruime mate aanwezig, draagt stevig bij aan de identiteit van Zeist en kent een hoge organisatiegraad. Erfgoed is dus een unique selling point en kan nog nadrukkelijker voor het voetlicht worden gebracht. De komende periode willen de samenwerkingspartners daarvoor beleid ontwikkelen.

"Wat Utrecht heeft, hoeft Zeist niet te hebben! Laat Zeist doen waar we goed in zijn: kleinschalig, dichtbij, groen- en erfgoed gerelateerd. Groot worden door klein te blijven."

Deelnemer van het interactieve proces tijdens een avond

Cultuur kan veel meer worden ingezet als middel voor sociale doelen (participatie, sociale cohesie, integratie), waarbij ook vrijwilligers en amateurverenigingen een rol krijgen. Ook voor economische doelen kan cultuur worden ingezet, bijvoorbeeld citymarketing.

Zeist heeft een eigen cultureel profiel: kenmerken zijn kleinschalig, toegankelijk en typisch Zeist. Dat kan nog verder worden gespecificeerd en vervolgens naar buiten toe worden benut als sterk punt.

Er is jaarlijks een aantal evenementen, zoals de Dag der Kunsten, de Historische Doedag, de Open Monumentendag en andere. Gekeken kan worden hoe deze door kunnen groeien. Er zijn ook tal van nieuwe festival-achtige evenementen te bedenken: een Zeister Uitmarkt, een cultureel zomeravondfestival voor amateurgezelschappen, een korenfestival en dergelijke.

De congresmarkt en de ontwikkeling van Utrecht Sciencepark bieden mogelijkheden voor de koppeling met cultuur, bijvoorbeeld in de vorm van arrangementen, citymarketing e.d.

Cultuur kan worden ingezet, juist ook vanuit amateurorganisaties, om specifieke doelgroepen (jeugd, vluchtelingen, ouderen, e.d.) in aanraking te brengen met cultuur.

Met het instellen van een Comité van Aanbeveling en/of cultuurambassadeurs kan kunst en cultuur meer gezicht en gewicht krijgen en ondersteuning organiseren binnen de eigen sector.

Stadsprogrammering biedt kansen: uitgaan van wat je wanneer wilt programmeren en daar de beste plek, het beste moment en de beste stakeholders bij zoeken. Er is dan meer mogelijk dan wanneer uitgegaan wordt ieder voor zich op zijn eigen podium.

Er kan in samenwerking met ondernemers naar een win-winsituatie worden gezocht in vorm van samenwerking, programmering, arrangementen, coaching en dergelijke.

Door samenwerking te faciliteren, onder andere met een marktplaats-achtige functie, kan efficiënter worden omgegaan met accommodaties, spullen, kennis en kunde en inzet van mensen en organisaties. De wil is er volop, maar het is nog (te) moeilijk om elkaar te vinden.

prikbord 3 HOE KAN HET BETER/WELKE VRAGEN LEVEN ER IN HET VELD?

HOE KAN HET BETER/VRAGEN UIT HET VELD

- visie en beleid moeten helder zijn
- kenbaar maken/ communicatiekanaal
- ontmoeting en samenwerking
- goed netwerkoverzicht en –onderhoud
- cultuurmakelaar/spin in het web/sneloket
- spilfunctie bibliotheek
- inloopplek/praathuis
- oog voor signalen (halen en brengen)
- meer gebruik maken van elkaars expertise
- versterking cultureel ondernemerschap
- meer vraag gestuurd werken
- meer op straat laten zien
- spetterender projecten met meer impact
- meer aansluiting met jeugd en andere culturen
- accommodatie voor activiteiten/activiteiten voor accommodaties

Ontmoeting faciliteren, door 3x per jaar Cultureel Café te organiseren die voor meer partijen interessant zijn. Gemeente start op, daarna roulerende organisatie

Contactgegevens verzamelen van alle partijen, plus wat men doet, wil, biedt en vraagt, inclusief accommodatievraag en –aanbod door stagiaire onder regie van bibliotheek of gemeente

Signalen oppikken en verder brengen of verspreiden

Ondernemerschap versterken via faciliteren kennisoverdracht, koppeling Zeister ondernemers aan organisaties, coaching via Gilde, Zeister beursvloer o.i.d.

Samenwerking versterken op inhoud, projecten, thema's, praktische uitruil van spullen, accommodaties, via ontmoeting, cultuurmakelaar en "marktplaatsachtig platform"

Een gemeenschappelijk portal/communicatiekanaal, waar alles te vinden is wat met kunst en cultuur in Zeist te maken heeft. Zowel voor partijen onderling als voor/naar de inwoners. Website, via VVV, Zeister Magazine, Uitladder, social media. Eigenaarschap goed beleggen: Kunstenhuis.

Achterhalen waar inwoners/publiek behoefte aan heeft. Vooral jeugd, ouderen en andere culturen. Mooi project voor afgestudeerde communicatie en marketing?

Een spin in het web of cultuurmakelaar, gemakkelijk benaderbaar. Vergelijkbaar met Ondernemersplein. Liefst op eigen chillplek, die als broedplaats kan dienen. Bibliotheek als plek/spil?

"Wat jammer dat we elkaar nu pas een keer spreken! Als ik nou eerder had geweten wat jouw club doet, dan hadden we samen ..."

gehoord op de eerste interactieve avond, nog voor de start van het programma...

Er is jaarlijks een aantal evenementen, zoals de Dag der Kunsten, de Historische Doedag, de Open Monumentendag en andere. Gekeken kan worden hoe deze door kunnen groeien. Er zijn ook tal van nieuwe festival-achtige evenementen te bedenken: een Zeister Uitmarkt als start van het seizoen, een cultureel zomeravondfestival voor (amateur)gezelschappen als afsluiting van het seizoen, een korenfestival en dergelijke. Liefst op straat, bijvoorbeeld vanuit De Klinker (op een permanent podium op de Markt langs de gevel van De Klinker?) of in andere laagdrempelige accommodaties

Spetterender projecten met meer impact: door locatiekeuze, afstemming in agendering, samen optrekken, framing, ondernemers betrekken, samenwerken in de regio, cross overs

Stadsprogrammering biedt kansen: uitgaan van wat je wanneer wilt programmeren en daar de beste plek, het beste moment en de beste stakeholders bij zoeken. Er is dan meer mogelijk dan wanneer uitgegaan wordt ieder voor zich op zijn eigen podium

prikbord 4 WIE DOET WAT?

WIE DOEN ER MEE?

- culturele instellingen
- netwerken en samenwerkingsverbanden
- initiatiefnemers
- ondernemers
- inwoners
- kunstenaars en uitvoerenden
- gemeente

SAMENBRENGEN EN SAMEN DOEN

Het Kunstenhuis neemt het initiatief met de inrichting van een digitaal portaal.

De gemeente neemt het initiatief in het organiseren van culturele café-avonden. Als hier eenmaal de loop inzit, neemt de sector het zelf over.

De erfgoedpartners gaan werken aan de ontwikkeling van erfgoedbeleid. De gemeente ondersteunt en faciliteert.

"Wij van het Beauforthuis hebben veel ervaring met andere culturen en met horeca. Wij willen die kennis en ervaring ook wel inzetten voor evenementen van andere initiatiefnemers".

Er is jaarlijks een aantal evenementen, zoals de Dag der Kunsten, de Historische Doedag, de Open Monumentendag en andere. Gekeken kan worden hoe deze door kunnen groeien en welke partijen daarvoor nodig zijn. Initiatiefnemers hebben het initiatief, de gemeente ondersteunt.

De gemeente initieert het contact tussen ondernemers en culturele organisaties, bijvoorbeeld door thema-avonden en/of via het Ondernemersplein. Meest kansrijke verbinding is met horeca, congresmarkt en Utrecht Science Park.

De gemeente neemt het op zich om het culturele veld in kaart te brengen, zodat een goed overzicht ontstaat en iedereen benaderd kan worden over dingen die voor hen van belang zijn. Bijvoorbeeld met behulp van een stagiaire. Dit biedt meteen de basis voor het digitale portaal.

De grote culturele instellingen (bibliotheek, muziekschool en kunstenhuis) gaan actief in gesprek met kansrijke samenwerkingspartners. Het veld meldt zich actief bij deze instellingen als ze kansen zien voor samenwerking.

Partijen in de Klinker gaan gezamenlijk en met andere geschikte partijen op zoek naar een manier om nog meer een 'cultuur hotspot' te worden voor heel Zeist.

De gemeente gaat als pilot met allerlei partijen in Den Dolder in gesprek over hun behoeften (bestuurskracht, fondsenwerving, huisvesting, e.d.) Daarbij wordt sector overstijgend gekeken naar hoe oplossingen gevonden kunnen worden. Als dit succesvol is, kan dat breder worden opgepakt.

Kunstenaars en uitvoerenden zorgen voor beleving en zoeken naar exposure. Dat goed bij elkaar brengen zorgt voor een winwin-situatie.

Inwoners zijn potentiële deelnemers en/of publiek en/of kunnen diensten/faciliteiten leveren waar de sector behoefte aan heeft. Een goed overzicht is dan behulpzaam.

prikbord 5 ROL GEMEENTE

ROL GEMEENTE?

- basisvoorzieningen garanderen oog voor signalen
- faciliteert en verbindt
- coördineert
- enthousiasmeert
- ondersteunt waar nodig en gewenst
- draagt financieel ook wat bij

VERBINDEN EN FACILITEREN

De gemeente maakt prestatieafspraken met de grote basisvoorzieningen als bibliotheek, kunstenhuis en muziekschool.

De gemeente neemt het initiatief in het organiseren van culturele café-avonden (verbinden).

De gemeente ondersteunt en faciliteert partijen met raad en daad.

Financiële bijdragen gaan vooral in de vorm van projectsubsidies. Samenwerking, vernieuwing, crossovers, grote impact voor samenleving maken een aanvraag kansrijker. Met grote partijen/over grote subsidies worden prestatieafspraken gemaakt.

"Wij kunnen als organisaties heel veel. Maar waar we de gemeente bij nodig hebben, is verbindings leggen en signalen oppikken. Het ontbreekt ons aan overzicht".

Eén van deelnemers aan het proces

De gemeente initieert het contact tussen ondernemers en culturele organisaties, bijvoorbeeld door thema-avonden en/of via het Ondernemersplein. Meest kansrijke verbinding is met horeca, congresmarkt en Utrecht Science Park.

De gemeente neemt het op zich om het culturele veld in kaart te brengen, zodat een goed overzicht ontstaat en iedereen benaderd kan worden over dingen die voor hen van belang zijn. Bijvoorbeeld met behulp van een stagiaire. Dit biedt meteen de basis voor het digitale portaal.

De gemeente kijkt hoe ze binnen haar capaciteit (meer) invulling kan geven aan een rol als cultuurmakelaar, liefst in samenwerking met andere partij.

De gemeente signaleert trends en ontwikkelingen in Zeist en daarbuiten en brengt die in het cultuurveld, met als doel verdere ontwikkeling en professionalisering.

De gemeente gaat als pilot met allerlei partijen in Den Dolder in gesprek over hun behoeften (bestuurskracht, fondsenwerving, huisvesting, e.d.) Daarbij wordt sector overstijgend gekeken naar hoe er oplossingen kunnen worden gevonden. Als dit succesvol is, kan dat breder worden opgepakt.

De gemeente kijkt in overleg met de sector en binnen het project herijking subsidies, hoe subsidies het meest effectief kunnen worden toegepast.

prikbord 6 RECENTE INITIATIEVEN:

RECENTE INITIATIEVEN

- Beeldenroute i.s.m. Culturele Vleugel
- Kerstmarkt rondom Slot Zeist
- exposities Geheugen van Zeist
- Projectplan Culturele diversiteit
- ontwikkeling Podia overleg Zeist
- instelling dorpsdichter
- Kinderboekenfestijn
- Internationaal Liedfestival 2016
- Uitbouw Dag der Kunsten
- herijking samenwerking Erfgoedpartners
- Open Atelierroute
- optimaliseren samenwerking diverse partners in Den Dolder
- nieuwe ambities Culturele Vleugel en Slot Zeist

INITIËREN EN UITBOUWEN

De Culturele Vleugel heeft in 2015 een beeldenroute ontwikkeld en activiteiten daaromheen. Deze is voor 2016 aangepast en in samenwerking met het Netwerk Cultuureducatie voorzien van een Kijkwijzer voor schoolklassen.

Voor het eerst kende Zeist in 2015 een 2-daagse Kerstmarkt. Dit succesvolle event vond plaats onder regie van Cultuur Zeist.

Er is gestart met een zgn. Podia-overleg. Zeister podia bekijken gezamenlijk naar de beste opties voor (de verdeling van) podium-activiteiten en -programmering

"De expositie van Het Geheugen van Zeist over de historie van De Grift heeft de aanzet gegeven tot nieuwe projectplannen ten aanzien van en in de omgeving van De Grift. Hulde aan de makers van de expositie!"

Het Geheugen van Zeist heeft in de Publiekshal een aantal interessante exposities georganiseerd. Onderwerpen waren 70 jaar bevrijding in Zeist (met een jeugdprogramma), de Grift en begin 2016 de historie van de Utrechtseweg (i.s.m. regionale partners).

In Zeist wordt in 2016 een eerste ambitieuze editie neergezet voor het Internationaal Liedfestival in een combinatie van optredens met grote namen en masterclasses op een format vergelijkbaar met de Zeister Muziekdagen.

Het Beauforthuis is bezig met een projectplan Culturele Diversiteit (gericht op inwoners uit andere herkomstgebieden). Daarnaast zijn ze succesvol bezig met fondsenwerving voor verbouwing van hun accommodatie.

De Stichting Literair Zeist zet zich in voor het aanstellen van een Dorpsdichter.

Cultuur Zeist zet i.s.m. Literair Zeist de schouders onder het uitbouwen van het Kinderboekenfestijn.

De gemeente gaat als pilot met allerlei (ook culturele) partijen in Den Dolder in gesprek over hun behoeften (bestuurskracht, fondsenwerving, huisvesting, e.d.) Daarbij wordt sector overstijgend gekeken naar hoe er oplossingen en cross overs kunnen worden gevonden. Als dit succesvol is, kan dat elders in Zeist breder worden opgepakt.

Cultuur Zeist komt in 2016 met een geheel vernieuwde en uitgebreidere editie van de Dag der Kunsten in en om Slot Zeist.

Cultuur Zeist presenteert in 2016 haar Open Atelier Route een vernieuwde opzet in samenwerking met een groot aantal atelierhouders, galeries en kunstenaars van Austerlitz, Bosch en Duin, Den Dolder, Huis ter Heide tot en met centrum Zeist.

De samenwerking op het gebied van Erfgoed wordt verder doorontwikkeld. De Stichting Museumkwartier komt onder de paraplu van Stichting Het Geheugen van Zeist

BIJLAGE 4. FINANCIËLE RUIMTE VOOR CULTUUR VOLGENS BEGROTING C.A.

Algemeen overzicht uitgaven kunst- en cultuurbeleid Gemeente Zeist 2017 (exclusief saldo 2017)				
Functie	Taakgebied	Organisatie	Subtotalen	Kengetallen 2016
Grotere Organisaties				
Bibliotheek		Idea (Totaal)		1489350
	Huisvesting Klinker		338992	
	Exploitatie IDEA		1150358	
AKV		Kunstenhuis/Muziekschool		880448
	Exploitatie Muziek		491343	
	Exploitatie Werkschuit		199453	
	Huisvesting Klinker		149152	
	Netwerk Cultuureducatie		40500	
Podium	Theater	Figi-Theater (Totaal)		520000
	Exploitatie		145000	
	Huisvesting		375000	
Podium	Muziek/Theater	Beauforthuis		25750
Cultuurprogramma	Cultuureducatie	Kunst Centraal+CMK		55382
Beeldende Kunstbeleid	Exposities	Slot Zeist Culturele Vleugel		23000
Beeldende Kunstbeleid	BKV Secr.F. Smeels	Adviescommissie BKV (incl € 8000 vacatie)		35226
Kleinere Organisaties en Projecten				
Podium	Theater	FAP		4325
Podium	zang, operette, toneel, literair,	40 amateurkunstverenigingen		77867
Podium	Muziek	Zeister Muziekdagen		19500
Podium	Diversen	Cultuur Zeist		12050
Podium	Theater	Slot theater		15000
Podium	Muziek	Slotconcerten		8455
Podium	Theater	Slottuintheater		13175
Regelingen *(afgerond op bedragen van € 5.000,-)				
	Incidentele Subsidies	Diversen		15841
	Nieuwe Initiatieven	Diversen		18527
Erfgoedbeleid (Subsidies 2017)				
		Incidenteel en / of structureel		
Cultureel Erfgoed	Erfgoedpartners	Geheugen van Zeist		40000
Cultureel Erfgoed		Open Monumentendag		5730
Cultureel Erfgoed	Oude begraafplaats	Oude begraafplaats		2700
Cultureel Erfgoed		van de Polstichting/historisch gen.		7800
Media	Lokale Omroep	Slotstad RTV		37500
Totaal				3307626

Maximaliseren subsidieplafonds

Denkbaar is dat voor bepaalde beleidsaccenten en prioriteiten per jaar een maximaal budget voor Zeist wordt vastgesteld (kunst- en cultuureducatie). Dit om overbesteding te voorkomen. Dat zou wellicht kunnen door (juridisch) subsidieplafonds extra in te stellen, zoals nu al gebeurt en noodzakelijk is voor de budgetten amateurkunst en een aantal regelingen. Deze subsidieplafonds voor amateurkunst en een aantal regelingen worden jaarlijks vastgesteld. Denkbaar is uitbreiding naar meer regelingen, budgetten, functies, taken en aandachtsgebieden. Dit vraagt juridische onderbouwing op termijn (werkwijze-in-wording met werktitel Frisse Blik).

Extra middelen 2017 In vergelijking met de financiële ruimte voor cultuur tot dusver, is voor de uitvoering van deze Cultuurvisie een uitbreiding van het budget wenselijk. Ambtelijk en bestuurlijk is een ambitie uitgezet (meerjarenraming) van € 500.000,- per jaar extra.

Mede naar aanleiding van het interactieve traject ter voorbereiding op deze Cultuurvisie zijn er al veel nieuwe samenwerkingen en initiatieven op gang gekomen. Om dat nieuwe elan te ondersteunen, is extra budget zeker gewenst.

Voor 2017 wordt daarom voorgesteld eenmalig € 100.000,- in te zetten op een drietal ook voor de sector cruciale en inspirerende aandachtspunten, te weten:

<i>Slotstad (samenwerking De Bilt, Bunnik, Heuvelrug en Wijk)</i>	€ 10.000,-
Lokale en regionale media vormen met sociale media een steeds belangrijkere schakel in de communicatie met het (potentiele) publiek en de culturele sector. Voorstel eenmalig een extra bijdrage beschikbaar te stellen voor een kwaliteitsimpuls in samenwerking en organisatie van het lokale media-aanbod (fusie Slotstad met de Bilt en upgradings van de vrijwilligersorganisatie en outillages. In 2017 wordt zo voor de Zeister samenleving direct zichtbaar met de inzet van (nieuwe) media en Slotstad hoe (actueel) cultuurbeleid en ambities (Zeist Bruist) worden uitgevoerd.	
<i>Samenwerkingen Erfgoed (Projecten 2017)</i>	€ 20.000,-
Erfgoed is een van de pijlers in het (actuele) cultuurbeleid. Voorstel de nieuwe <i>Stichting Geheugen van Zeist</i> als het samenwerkingsplatform van de 11 Erfgoedpartners in staat te stellen met een eenmalige bijdrage haar Visie, Missie, Werkplan en Plan van aanpak en samenwerking uit te laten werken. Lopende en nieuwe projecten zoals de Open Monumentendag (OMD) en Historische Doe en Beleefdag op en om Slot Zeist maken zo al in 2017 extra kans op meer draagvlak, cocreatie en co-financiering door derden. In 2017 kan zo al een doorstart gemaakt worden met activiteiten en ambities op het Erfgoedbeleid ook op en om Slot Zeist.	
<i>Culturele evenementen en festivals (Muziekdagen, Liedfestival, Uit-festijn)</i>	€ 70.000,-
Zeist wil extra ruimte bieden voor nieuwe en bestaande culturele initiatieven en evenementen. Met een eenmalige extra investeringsbijdrage in de regeling nieuwe initiatieven creëren we al in 2017 extra ruimte voor lopende en nieuwe projecten zoals de Muziekdagen, Liedfestival, Uit-festijn en extra cultureel aanbod op en om Slot Zeist (oa Beeldenroute). Voor de Zeister samenleving en bezoekers aan Zeist maken we zo al in 2017 zichtbaar hoe de gemeente Zeist extra inzet op kunst, erfgoed, cultuur en (culturele) evenementen.	
Totaal	€ 100.000,-

Extra middelen 2018-2021

Gekoppeld aan de in deze visie benoemde speerpunten is bovendien voor de periode 2018-2021 een structurele verhoging van het cultuurbudget met jaarlijks € 500.000 wenselijk voor de realisatie van onderstaande ambities en prioriteiten:

<i>Versterken basisinfrastructuur</i>	€ 150.000,-
Ondersteunen en versterken van de vijf platforms voor Podia, Amateurkunst, Beeldende Kunst, Erfgoed en Slotgebruikers), in aansluiting op de speerpunten 1 en 8 (Levendig cultureel klimaat en Diversiteit)	
<i>Versterken ondernemerschap podia</i>	€ 150.000,-
Focus op structureel versterken podia en hun netwerk en aanbod. Toegankelijkheid en draagvlak (podium-)aanbod; inhoudelijke versterking diversiteit aanbod, in aansluiting op speerpunten 2 en 4 (Samenwerking en Ondernemerschap)	
<i>Cultuur- en jeugdeducatie</i>	€ 50.000,-
Versterken rol en inzet netwerk cultuureducatie, bibliotheken op school en naschoolse opvang in de wijken, in samenwerking met KunstenHuis, IDEA; crossovers tussen cultuur, welzijn, onderwijs, in aansluiting op speerpunten 2 en 3 (Van en voor iedereen, Jong geleerd).	
<i>Iedereen aan boord</i>	€ 50.000,-
Betrekken van doelgroepen die cultureel minder actief en betrokken zijn (nieuwkomers, mensen met taalachterstand, eenzamen) door hen in crossover-initiatieven extra kansen te bieden op cultuur en te zorgen voor passend aanbod voor deze groepen, in aansluiting op speerpunten 2 en 8 (Van en voor iedereen, Diversiteit).	
<i>Ruimte voor (nieuwe) initiatieven en evenementen</i>	€ 100.000,-
Citymarketing, Fonds Cultuur en Economie, extra budget voor regelingen Investerings en Incidentele activiteiten. Daarnaast uitbreiden van budgetruimte voor een aantal structureel te ondersteunen functies, taken en instellingen zoals festivals (Muziekdagen, Liedfestival) en het vernieuwde Slotstad RTV, in aansluiting op speerpunten 1, 3, en 5 (Levendig cultureel klimaat, Innovatie en Citymarketing).	
Totaal	€ 500.000,-

BIJLAGE 5: Procesbeschrijving interactief proces sector en samenleving

Bestuursopdracht

Het proces om te komen tot een nieuwe cultuurvisie is gestart met het vaststellen van een bestuursopdracht (15int00005) door het college, met als strekking: het inrichten van een interactief proces om te komen tot een nieuwe cultuurvisie; een stip op de horizon, die organisaties en initiatieven verbindt en ze uitnodigt tot samenwerking en ondernemerschap. Die stip op de horizon is de uitkomst van het interactieve proces, maar het proces zelf richt zich op en is een middel om te komen tot verbinding, samenwerking en ondernemerschap.

Informereren en consulteren van de raad

Na het vaststellen van de bestuursopdracht is een raadsinformatieavond gehouden, zowel om de raad door de portefeuillehouder te laten informeren over het (in te zetten) proces, als om wensen en verwachtingen op te halen aan de hand van vragen over proces en gewenste opbrengst. De antwoorden en opbrengsten liepen zeer uiteen en dekten een wijds spectrum. Duidelijk was, dat de raad cultuur heel breed ziet, maar dat er verschillende beelden zijn over abstractieniveau en inhoud van het gewenste beleid. Veel, maar niet alle vragen en verwachtingen zijn tijdens het interactieve proces beantwoord en uitgekomen.

De raad is tussentijds op de hoogte gehouden door middel van enkele raadsinformatiebrieven.

Het interactieve proces

Het interactieve proces startte met een open avond, begin juni 2015. Uitgenodigd waren raadsleden, stakeholders en andere belangstellenden. Er zijn 1000 willekeurige adressen benaderd met de vraag of zij mee wilden denken over cultuur. Op de avond waren ruim 60 personen aanwezig.

Na een inleiding van Cor Wijn, consultant bij BMC, over de actuele trends en ontwikkelingen van kunst en cultuur in Nederland en specifiek in Zeist, is in groepen gewerkt aan 6 thema's.

Vrijwel alle aanwezigen van de eerste avond zijn meegegaan in de rest van het proces: 2 avonden waarin we in groepjes gewerkt hebben aan verdieping en concretisering.

Er is met veel enthousiasme intensief gewerkt, waarbij al gauw duidelijk werd dat de grootste meerwaarde van het hele proces gelegen was in de ontmoeting met elkaar, zoals we al voorzien hadden bij het opstellen van de bestuursopdracht.

In de opbrengst van het proces tekende zich een duidelijke lijn af (zoals verwoord in deze visie). Al tijdens het "basisproces" werd geconstateerd dat niet alle doelgroepen gehoor gaven aan de uitnodiging om deel te nemen aan het proces. Enkele wel deelnemende stakeholders boden daarop aan zich in te willen spannen voor het bijeenbrengen van juist die doelgroepen. Dat resulteerde in een bijeenkomst in september voor en over beeldende kunst, georganiseerd door galerie Kortom, een avond in oktober op initiatief van het Beauforthuis voor en met nieuwkomers en een avond in met erfgoed-stakeholders, georganiseerd door Het Geheugen van Zeist.

De uitkomsten van deze extra avonden waren in lijn met die van de generieke avonden.

Het interactieve proces gaf zo duidelijk richting aan de visie.

Formuleren beleidsvisie door de raad

Tijdens de behandeling van de opbrengsten van het interactieve traject in de raad, met als doel vaststelling van deze opbrengsten als Cultuurvisie Zeist 2016 – 2020, bleek dat de raad andere verwachtingen had bij de inhoud van een cultuurvisie. Dit heeft er in geresulteerd, dat in een drietal sessies met de raad (één voor de zomer en twee in het najaar van 2016) aanscherping heeft plaatsgevonden. Daarbij is vooral gelet op de aansluiting missie en visie en de mate waarin de cultuurvisie voor de raad voldoende sturings-, toetsings- en evaluatiemogelijkheden biedt. De raad vroeg meer scherpte in wat is het vertrekpunt, waar gaan we voor en wat willen we na vier jaar bereikt hebben. Gezien de waardering voor de uitkomsten van het interactief proces, is besloten de opbrengsten daarvan integraal te handhaven en op te nemen als advies van de sectoren en de samenleving. Daarbij is gepoogd om steeds aan te geven hoe de punten in de visie van de raad, zich verhielden tot het advies van sector en samenleving. Het totaal is ter vaststelling aan de raad aangeboden (en vindt u binnen deze kافت terug).